

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΟΚ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Υπεύθυνος Καθηγητής : **Π. Νικολόπουλος**

Ομάδα εργασίας : **Νίκος Κονδύλης**

Ιωάννης Παπαθανάσης

ΠΑΤΡΑ - Απρίλης 1994

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	1311
----------------------	------

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ : 3

ΕΟΚ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Αρμοδιότητες της ΕΟΚ για την παιδεία) 3

Ιστορική αναγκαιότητα 5

Όργανα συνεργασίας 8

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ : "Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ" 10

ΚΕΦ. Α : Αύξηση της κινητικότητας και της συνεργασίας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση 10

ΚΕΦ. Β : Συμβολή στην αύξηση της Ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας 19

ΚΕΦ. Γ : Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα 31

ΚΕΦ. Δ : Προς την Ευρώπη των πολιτών 35

ΚΕΦ. Ε : Διακρατική μεταφορά γνώσεων και εμπειρογνωμοσύνης 40

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ (ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ) : "ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΟΚ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙ- ΔΕΥΣΗ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ" 46

ΚΕΦ. Α : Προγράμματα κινητικότητας φοιτητών - καθηγητών (ERASMUS, COMETT, LINGUA) 47

ΚΕΦ. Β : Προγράμματα για επαγγελματική κατάρτιση νέων και εργαζομένων (PETRA, FORCE, ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ) 58

ΚΕΦ. Γ : EUROTECNET (Τεχνολογία και επαγγελματική κατάρτιση) 68

ΚΕΦ. Δ : TEMPUS (Κάλυψη αναγκών χωρών Ανατολικής Ευρώπης) 73

ΚΕΦ. Ε : IRIS (Τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης γυναικών) 76

Συμπεράσματα 78

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΕΟΚ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αρμοδιότητες της ΕΟΚ για την παιδεία

Πολίτες μιάς Κοινότητας που σε λίγο καιρό δεν θα έχει πλέον εσωτερικά σύνορα. Οι Ευρωπαίοι καλούνται όλο και περισσότερο να επικοινωνού και να συνεργάζονται μεταξύ τους. Στην προοπτική του 1992 και ακόμη αργότερα στην προοπτική του έτους 2.000, η ικανότητα της ευρώπης για παραγωγή καινοτομιών, η ανταγωνιστικότητά της και η δυνατότητα της να δημιουργήσει πλούτο και ευημερία για όλους τους πολίτες εξαρτάται κυρίως από τις επενδύσεις της στο ανθρώπινο δυναμικό. Η επένδυση αυτή είναι καταρχήν θέμα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η Κοινότητα φιλοδοξεί να συνεισφέρει στην ανάπτυξη εκπαίδευσης και κατάρτισης ποιότητας ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών - μελών και, αν χρειαστεί, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους. Όλα αυτά θα γίνουν μέσα στα πλαίσια του σεβασμού της αυτονομίας των υφιστάμενων εκπαιδευτικών συστημάτων και της ευρωπαϊκής πολιτιστικής πολυμορφίας.

Στην ανώτατη εκπαίδευση, η Κοινότητα παρουσιάζει σοβαρή καθυστέρηση : ο αριθμός των φοιτητών ανέρχεται σε 39 ανά 1000 κατοίκους, έναντι 66 στην Ιαπωνία και 79 στις ΗΠΑ. Παράγουμε, λοιπόν, δύο φορές λιγότερη "φαιά ουσία" από τις ΗΠΑ.

Έτσι βάσει των προσανατολισμών που περιλαμβάνονται στα τρία υπομνήματα¹ που εγκρίθηκαν από την Επιτροπή το 1991 και αφορούν αντίστοιχα την τριτοβάθμια εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση και την ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση, ξεκίνησε ένας ευρύτατος διάλογος μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων φορέων, τόσο σε επίπεδο κρατών - μελών, σπουδαστών, εκπαιδευτικών, πολιτικών αρχών λήψης αποφάσεων, κοινωνικών εταίρων, όσο και σε κοινοτικό επίπεδο,

¹ Εικοστή Πέμπτη Γενική Έκθεση, αριθ. 470, 473 και 474.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και Επιτροπή Εκπαίδευσης. Τα συμπεράσματα που εξήχθησαν από τα πολυάριθμα εθνικά συνέδρια που διοργανώθηκαν καθώς και οι συνθετικές εκθέσεις που καταρτίστηκαν προβλέπεται να επιτρέψουν τον προσανατολισμό των μελλοντικών δραστηριοτήτων, συνεκτιμώντας επίσης τον προβληματισμό που προκαλείται από τις συνέπειες των άρθρων της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση που σχετίζονται με την εκπαίδευση και την κατάρτιση.

Αναφορικά με την εκπαίδευση, τα ζητήματα που συνδέονται με την υγεία και το περιβάλλον, με το επάγγελμα του εκπαιδευτικού και με την ποιότητα της εκπαίδευσης καθώς και η γενικότερη έννοια του Ευρωπαίου πολίτη επέσυραν ιδιαίτερα την προσοχή της επιτροπής και των Υπουργών παιδείας.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ - Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ Η ΕΟΚ

Τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης κίνησαν το έντονο ενδιαφέρον των κρατών μελών της κοινότητας αλλά και κρατών έξω απ' αυτήν. Σε μιά εποχή κατά την οποία διεξέγονται πολλές δημόσιες συζητήσεις σχετικά με την προστιθέμενη αξία της Κοινοτικής δράσης και αναγνωρίζεται ολοένα και περισσότερο η ανάγκη να έρθει η Κοινότητα πιο κοντά στους πολίτες είναι πρόσφορο να καταγραφεί ο συλλογικός αντίκτυπος των προγραμμάτων έως σήμερα.

Η Κοινότητα χωρίς σύνορα που απέκτησε σάρκα και οστά τον Ιανουάριο του 1993, δημιούργησε νέες ευκαιρίες για τους πολίτες της Κοινότητας να μετακινηθούν, να ζήσουν, να εργαστούν και να σπουδάσουν σε άλλα κράτη - μέλη. Η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς θα αποτελέσει επίσης το έναυσμα για τη δημιουργία των περισσότερων μεικτών επιχειρήσεων σε ένα ευρύ φάσμα τομέων, στον οικονομικό κοινωνικό και πολιτιστικό τομέα. Η συνεργασία σε πολλαπλά επίπεδα μέσω πολλών φορέων και οργάνων θα αποτελέσει τη βάση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης που έχει μεγάλη σημασία για τις μελλοντικές συλλογικές και κοινές προσπάθειες που θα γίνουν σε κοινοτικό επίπεδο. Η διευκόλυνση της ροής πληροφοριών από τη βάση προς την κορυφή και η συμμετοχή τη βάση στην οικοδόμηση της Κοινότητας θεωρείται από πολλούς ως ολοένα και σημαντικότερη προτεραιότητα.

Η συνθήκη του Μαστριχτ, οι νέες της διατάξεις, συγκεκριμένα τα άρθρα 126 και 127, θα εισάγουν μιά σαφή βάση για την ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης που θα συμπληρώνει τα μέτρα που έλαβαν τα ίδια τα κράτη μέλη για να προαγάγουν την ποιότητα των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτιση τους και για να αναπτύξουν δέσμευση για τη δια βίου μάθηση.

Η εκπαίδευση και η κατάρτιση είναι μιά συνεκτική δύναμη για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, η οποία άπτεται όλων των κύκλων της ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Ακόμη υποστηρίζουν άλλες πρωτοβουλίες, π.χ. στην περιφερειακή ανάπτυξη, στη βιομηχανική πρόοδο και καινοτομία καθώς και στην έρευνα και

τεχνολογική ανάπτυξη.

Εαν η Κοινότητα δεν επενδύσει στην απόκτηση ειδικοτήτων και στην προσαρμογή του σημερινού και του μελλοντικού εργατικού δυναμικού, δεν θα είναι ανταγωνιστική στην παγκόσμια σκηνή. Κατά τον ίδιο τρόπο, εάν δεν παρέχονται υψηλής ποιότητας υπηρεσίες εκπαίδευσης σε όλη την Κοινότητα, η συνοχή των Ε.Κ. θα διαταραχθεί και η ικανότητα δράσης από κοινού σε αρμονική συμφωνία θα τεθεί σε κίνδυνο.

Οι γυναίκες επίσης θα διαδραματίσουν ζωτικό ρόλο. Για μεγάλο διάστημα πολλές γυναίκες δεν είχαν την ευκαιρία να αναπτύξουν το δυναμικό τους στην αγορά εργασίας. Εργάζονταν σε στενό φάσμα βιομηχανιών, συχνά σε δουλειές με χαμηλό επίπεδο επιδεξιότητας και με λίγες ευκαιρίες για κατάρτιση και προαγωγή. Η μελλοντική οικονομική ευημερία της Κοινότητας συνδέεται στενά με την απελευθέρωση του γυναικείου δυναμικού μέσω της εξασφάλισης μεγαλύτερης πρόσβασης στην κατάρτιση και της καλύτερης απορρόφησής της.

Οι νέοι κυρίως, κρατούν στα χέρια τους το μέλλον της Ευρώπης χρειάζεται να έχουν τα κατάλληλα εφόδια για να διαδραματίσουν το ρόλο τους στην οικοδόμηση της Ευρώπης. Πολλοί νέοι έχουν ήδη διεθνή και ευρωπαϊκή νοοτροπία αλλά είναι επίσης αφοσιωμένοι στη δική τους τοπική, περιφερειακή και εθνική ταυτότητα. Το αίτημα των νέων ανθρώπων να συμμετάσχουν σε κοινά ευρωπαϊκά σχέδια σε πρακτική βάση είναι μαζικό.

Η σύντομη αυτή επισκόπηση έδειξε ότι τα τελευταία πέντε χρόνια η Κοινότητα έκανε ένα θετικό ξεκίνημα με την ενεργό συμμετοχή όλων των κρατών μελών θέτωντας τη βάση μιάς ουσιώδους, μακρόπνοης προσπάθειας συνεργασίας στους τομείς αυτούς. Η προσπάθεια αυτή χρειάζεται τώρα να εξελιχθεί σε βαθύτερη συνεργασία με όλους τους φορείς σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Ο δημόσιος και ο ιδιωτικός τομέας καθώς και ο τομέας εθελοντικής παροχής εκπαίδευσης μοιράζονται από κοινού την εμπειρία και συμμετάχουν στην εφαρμογή κοινών σχεδίων σε κοινοτικό επίπεδο, χαιρέτησαν και ανταπκρίθηκαν με ενθουσιασμό στη διακρατική συνεργασία μεταξύ των διαφόρων εθνικών συστημάτων και συμμετάχουν πλήρως στην αμοιβαία γονιμοποίηση ιδεών και στην ανταλλαγή εμπειριών. Ο πλούτος και η ποικιλομορφία των εθνικών και περιφερειακών συστημάτων και πρακτικών όχι μόνο προστατεύθηκαν

σ' αυτή την εθελοντική διαδικασία αλλά επίσης έδωσαν ερεθίσματα για ένα νέο τρόπο σκέψης σχετικά με την μελλοντική πολιτική και πρακτική.

Κατά την προετοιμασία και την υλοποίηση των προγραμμάτων η Επιτροπή είχε την καθοδήγηση της Επιτροπής εκπαίδευσης του Συμβουλίου και επίσης της δικής της αρμόδιας συμβουλευτικής Επιτροπής για την επαγγελματική κατάρτιση. Κάθε επιμέρους πρόγραμμα έχει επίσης τη δική του επιτροπή η οποία αποτελείται από εθνικούς αντιπροσώπους και σε πολλές περιπτώσεις από αντιπροσώπους των κοινωνικών εταίρων, οι οποίοι έχουν φροντίσει ώστε τα προγράμματα να εφαρμόζονται και να παρακολουθούνται κατά τρόπο που να συμπληρώνει και να υποστηρίζει τις πολιτικές των κρατών μελών.

Από άποψη πολιτικής, η γενική κατεύθυνση εξελίχθηκε προς μία μεγαλύτερη συνέργεια και ορθολογικοποίηση. Από την άποψη της συνέργειας π.χ. η πείρα που αποκομίστηκε από την ανάπτυξη των προγραμμάτων συνέβαλε σημαντικά στη διαμόρφωση του τρόπου σκέψης που βρίσκεται στη βάση των κοινοτικών προγραμμάτων πρωτοβουλίας, ιδιαίτερα στο EUROFORM, το οποίο με τη σειρά του έδωσε συμπληρωματική υποστήριξη στο FORCE και στο EUROTETNET. Όσον αφορά την ορθολογικοποίηση, η Επιτροπή έδειξε σε τομείς στους οποίους η σύγκλιση είναι εφικτή (π.χ. μέσω της συγχώνευσης των επιτροπών για τα προγράμματα FORCE και EUROTETNET και της ένταξης των ανταλλαγών νέων εργαζομένων στα πλαίσια του προγράμματος PETRA) μία διαδικασία που διατυπώθηκε με σαφήνεια στο υπόμνημα της Επιτροπής για την ορθολογικοποίηση των προγραμμάτων κατάρτισης που παρουσιάστηκε τον Αύγουστο του 1990.

3. ΟΡΓΑΝΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στο σχεδιασμό όλων των προγραμμάτων ο καταλυτικός ρόλος της κοινοτικής δράσης προωθήθηκε με τη χρησιμοποίηση τριών κυρίως οργάνων :

- **Πρώτον**, δικτύωση δηλ. δημιουργία διακρατικών δικτύων απόμων και Οργανισμών που αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα και παρόμοια ζητήματα προκειμένου να προωθηθεί η οργανωμένη ανταλλαγή ιδεών και η διάδοση της ορθής πρακτικής.

- **δεύτερον**, κινητικότητα και ανταλλαγές, δηλ. ενεργός ενθάρρυνση του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών να αποκτήσουν άμεση εμπειρία σε άλλο κράτος μέλος και επίσης να προωθήσουν τη διαρκή συνεργασία μεταξύ των αντιστοίχων ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

- **τρίτον**, κατάρτιση κοινών διακρατικών σχεδίων, δηλ. σχεδίων μεταξύ εταίρων από διαφορετικά κράτη μέλη, που είναι αφιερωμένα στην οργανωμένη μεταφορά καινοτόμων προσεγγίσεων των εκπαιδευτικών προβλημάτων και των προβλημάτων κατάρτισης σε ευρωπαϊκά πλαίσια και στην εισαγωγή μιάς ευρωπαϊκής διάστασης στο περιεχόμενο της κατάρτισης.

Όλα τα προβλήματα έχουν συμβάλει άμεσα και έμμεσα στην προώθηση των επαφών και της αλληλεπίδρασης μεταξύ των διαμορφωτών της πολιτικής σε διάφορα επίπεδα στα κράτη μέλη. Υπήρξε ολοένα και μεγαλύτερο ενδιαφέρον για την κατανόηση και τη σύγκριση της λειτουργίας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης των κρατών μελών. Έχει να σημειωθεί ότι εκτός των πλαισίων αυτών των προγραμμάτων η Επιτροπή υποστήριξε μεγάλη ποικιλία συμπληρωματικών μέτρων, όπως μελέτες και συναντήσεις, συνέδρια και ευρωπαϊκούς συνδέσμους στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

Οι δράσεις αυτές συνέβαλαν, μέσω της ανταλλαγής εμπειριών και τη διαμόρφωση απόψεων, στην οικοδόμηση μιάς βάσης ενημερωμένης και ευαίσθητης στην κοινοτική δράση όσον αφορά την εκπαίδευση και την κατάρτιση, βασιζόμενες στο ευρύ φάσμα της πείρας και της τεχνογνωσίας που υπήρχε σε διάφορες περιφέρειες της Κοινότητας.

Η πολύ θετική ανταπόκριση της βάσης στα Κοινοτικά προγράμματα δείχνει ότι η

Επιτροπή κατόρθωσε να αποσπάσει το έντονο ενδιαφέρον καθώς και την καλή θέληση προς τη διευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα αυτό πολλών ιδρυμάτων σε όλο το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Οι δράσεις αυτές συνέβαλαν, μέσω της ανταλλαγής εμπειριών και της διαμόρφωσης απόψεων, στην οικοδόμηση μίας βάσης ενημερωμένης και ευαίσθητης στην κοινοτική δράση όσον αφορά την εκπαίδευση και την κατάρτιση, βασιζόμενες στο ευρύ φάσμα της πείρας και της τεχνογνωσίας που υπήρχε σε διάφορες περιφέρειες της Κοινότητας.

Η πολύ θετική ανταπόκριση της βάσης στα Κοινοτικά προγράμματα δείχνει ότι η Επιτροπή κατόρθωσε να αποσπάσει το έντονο ενδιαφέρον καθώς και την καλή θέληση προς τη διευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα αυτό πολλών ιδρυμάτων σε όλο το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Πράγματι τα επιτεύγματα σ' αυτόν τον τομέα οφείλονται κατά μεγάλο μέρος στον ενθουσιασμό και την αφοσίωση την οποία έδειξαν μέλη του προσωπικού, φοιτητές, εργοδότες, συνδικάτα και διαμορφωτές της πολιτικής στα διάφορα κράτη μέλη. Πρόκειται για ένα σημαντικό πλεονέκτημα για το μέλλον. Ο ποσοστικός αντίκτυπος των προγραμμάτων ήταν φυσικά περιορισμένος επειδή εφαρμόστηκαν για περιορισμένη χρονική περίοδο.

ΜΕΡΟΣ Α

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

II.1. Αύξηση της κινητικότητας και της συνεργασίας στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση

Η διακρατική κινητικότητα φοιτητών, νέων και προσωπικού είναι κεφαλαιώδης επένδυση μακροπρόθεσμα και προβάλλεται έντονα στα προγράμματα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ενώ καλλιεργεί την εντατική διασυνοριακή συνεργασία. Η κινητικότητα έχει μακροπρόθεσμα αποτελέσματα τόσο στα άτομα, ειδικά στους νέους ανθρώπους, όσο και στους οργανισμούς, καθώς και στα εκπαιδευτικά και επιστημονικά συστήματα μέσα στα οποία αυτοί αναπτύσσονται. Τα προγράμματα όχι μόνο έχουν συμβάλει πολύ στην κινητικότητα, αλλά είχαν σημαντικό αντίκτυπο στους όρους κινητικότητας και συνεργασίας γενικότερα, π.χ. σε ότι αφορά την εθνική νομοθεσία και τη χρηματοδότηση της παραμονής των φοιτητών σε άλλο κράτος-μέλος για μιά ορισμένη περίοδο σπουδών.

II.1.a. Προγράμματα ειδικής κινητικότητας για φοιτητές και διδακτικό προσωπικό.

Όλα τα προγράμματα σχεδόν αφορούν την κινητικότητα φοιτητών και καταρτιζόμενων και προβλέπουν επίσης, στην πλειονότητά τους, την κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού, πιο συγκεκριμένα καθηγητών και εκπαιδευτών. Οι ενέργειες κινητικότητας ξεκίνησαν πρωταρχικά στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά αργότερα μεταφέρθηκαν σε άλλους τομείς, όπως για π.χ. στις ανταλλαγές νέων. Τα θετικά

αποτελέσματα της κινητικότητας γίνονται ορατά στις βελτιωμένες προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης όσων επωφελούνται από την κινητικότητα και στην ανατροφοδότηση σε δομές και προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης των χωρών που συμμετέχουν.

Τα προγράμματα όχι μόνο προωθούν την κινητικότητα αλλά επίσης προάγουν την κατάρτιση που συνεπάγεται κινητικότητα, π.χ. τα προγράμματα ERASMUS και LINGUA δίνουν έμφαση σε ολοκληρωμένα προγράμματα στα οποία η κινητικότητα αποτελεί μέρος ενός οργανωμένου σχήματος σπουδών που καταλήγει σε αναγνωρισμένο τίτλο σπουδών (π.χ. πτυχία διπλής κατεύθυνσης ή ειδίκευσης, μεταπτυχιακοί τίτλοι κατά ενότητες) και το COMETT προάγει τις ολοκληρωμένες τοποθετήσεις φοιτητών σε χώρους εργασίας σε άλλα κράτη-μέλη.

Από ποσοτική άποψη εκτιμάται ότι περισσότεροι από 260.000 φοιτητές και καταρτιζόμενοι, περίπου 18.000 νέοι και σχεδόν 8.500 διδακτικό και εκπαιδευτικό προσωπικό έχουν επωφεληθεί από τα κοινοτικά προγράμματα από τότε που ξεκίνησαν. Στο ERASMUS το ποσοστό των φοιτητών που σπουδάζουν στο εξωτερικό έχει ανέβει από 0,5% σε 4% με αποτέλεσμα το συνολικό ποσοστό φοιτητών που σπουδάζουν στο εξωτερικό σήμερα να είναι μεταξύ 6% και 7%. Πρόκειται για σημαντική πρόοδο προς τον στόχο κινητικότητας του 10% που τέθηκε στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS. Επιπλέον έχουν επωφεληθεί πολλοί φοιτητές οι οποίοι συμμετέχουν σε μαθήματα που βασίζονται στην ευρωπαϊκή συνεργασία (π.χ. ο αριθμός τους ανέρχεται σε 130.000 κατά εκτίμηση μόνο στο COMETT).

Στα πλαίσια των προγραμμάτων ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ και PETRA οι ανταλλαγές νέων δίνουν μιά γεύση της οικονομικοκοινωνικοπολιτιστικής ζωής άλλων χωρών στο στάδιο που διαμορφώνεται η προσωπικότητα των νέων (σε πολλές περιπτώσεις συνδέεται με την προετοιμασία για την επαγγελματική ζωή).

Η περίοδος της αρχικής κατάρτισης αποτελεί σημαντικό μέρος της ένταξης των νέων ανθρώπων στην κοινωνία, περίοδος κατά την οποία η στάση τους και οι φιλοδοξίες τους παίρνουν συγκεκριμένη μορφή. Σχεδόν όλοι οι νέοι που συμμετέχουν σε τέτοιες ανταλλαγές δοκιμάζουν κάτι τέτοιο για πρώτη φορά στη ζωή τους.

Το πρόγραμμα FORCE δίνει υποτροφίες σε όσους ασχολούνται με την συνεχή επαγγελματική κατάρτιση μέσα σε εταιρείες, όπως διευθυντές τμημάτων ανθρώπινου

δυναμικού και κατάρτισης, εκπροσώπους του προσωπικού και εκπαιδευτές.

Η επέκταση των προγραμμάτων στις χώρες της ΕΖΕΣ (COMETT, ERASMUS) και η συμμετοχή της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (TEMPUS) έχουν επίσης σημαντικό αντίκτυπο στην αντίληψη μίας ευρύτερης Ευρώπης.

II. 1. β. Η Ευρωπαϊκή εμπειρία μέσω της διακρατικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

Για την πλειονότητα, που δεν συμμετέχει σε ανταλλαγές, τα προγράμματα παρέχουν ολοένα και περισσότερο μιά Ευρωπαϊκή διάσταση μέσω προγραμμάτων σπουδών και υλικών διδασκαλίας που προκύπτουν από την διακρατική ευρωπαϊκή συνεργασία. Πρόκειται για κάτι που προβλέπεται ρητά σε όλα τα προγράμματα, αλλά ιδιαίτερα στο COMETT, στο ERASMUS, στο TEMPUS και στο PETRA.

Η εργασία που γίνεται στα πλαίσια του LINGUA υποστηρίζει αυτές τις δραστηριότητες με την ενίσχυση της γλωσσικής κατάρτισης που είναι το μέσον για τις πολιτιστικές ανταλλαγές και την κατανόηση μεταξύ των κρατών που συμμετέχουν.

II. 1. γ. Δημιουργία Ευρωπαϊκών δικτύων

Κατευθυντήρια αρχή στο σχεδιασμό των ΕΟΚικών προγραμμάτων γενικώτερα και μεμονωμένων σχεδίων ειδικότερα, υπήρξε η προώθηση εταιρικών σχέσεων συνεργασίας, σαν μέθοδος ανόδου της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας. Πολλοί διαφορετικοί τύποι δικτύων εμφανίστηκαν σαν αποτέλεσμα των κινήτρων που δόθηκαν από τα Κοινοτικά προγράμματα. Εδωσαν μορφή και διάρκεια στη συνεργασία που αναπτύχθηκε.

Οι 207 ενώσεις τριτοβάθμιας εκπαίδευσης-βιομηχανίας μέσα στα πλαίσια του COMETT παρέχουν μιά διασύνδεση προσφοράς και ζήτησης για την προηγμένη τεχνολογική κατάρτιση, η οποία βασίζεται σε μιά συνδυασμένη περιφερειακή και τομεακή προσέγγιση. Έχουν εμπορικό προσανατολισμό και οι υπηρεσίες που παρέχουν ξεκινούν από την ανάλυση των αναγκών κατάρτισης και φτάνουν ως την

ολοκλήρωση της κατάρτισης αυτής.

Η εργασία στα πλαίσια του προγράμματος FORCE συμβάλλει άμεσα στην καλύτερη κατανόηση της αγοράς κατάρτισης μέσα από ένα περιορισμένο δίκτυο διακρατικών εταιρικών σχέσεων και μέσα από την μελέτη της πολιτικής για την συνεχή κατάρτιση γενικώς αλλά και σε συγκεκριμένους τομείς, όπως για παράδειγμα η σημασία των τίτλων σπουδών στις συλλογικές διαπραγματεύσεις.

Τα προγράμματα διαπανεπιστημιακής συνεργασίας και οι πανεπιστημιακές ενώσεις στα πλαίσια των ERSMUS - LINGUA βοήθησαν να έρθουν σε επαφή δίκτυα από ένα ολόκληρο φάσμα γνωστικών αντικειμένων, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται οι τομείς υψηλής ειδίκευσης των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών που είναι μεν δύσκολο να υποστηριχτούν σε κάθε μία χώρα, μπορούν δε να ευδοκιμήσουν εαν ενταχθούν σε ένα ευρύτερο δίκτυο.

Στο πρόγραμμα PETRA ο ρόλος των σχεδίων, που συμπεριλαμβάνονται στο Ευρωπαϊκό δίκτυο εταιρικών σχέσεων κατάρτισης και στο δίκτυο εθνικών μονάδων συντονισμού και υποστηρίζονται από τη βάση δεσσομένων PETRA / SYS, ως φορέων διάδοσης της κατάρτισης δημιούργησε νέες ευκαιρίες για την ανάπτυξη και την ανταλλαγή καινοτόμου κατάρτισης για τους νέους.

Το δίκτυο IRIS διευκόλυνε τη συνεργασία σχεδίων που επικεντρώνονται στην επιμόρφωση των γυναικών, των ιδιαίτερα μειονεκτουσών μάλιστα, των οποίων οι εκπαιδευτικές ανάγκες συχνά παραμελούνται. Η έκθεση IRIS με θέμα : "Γυναίκες, ένας ζωτικός πόρος" που έγινε τον Οκτώβριο του 1992 προσήλκυσε πάνω από 500 συμμετέχοντες απ' όλα τα κράτη-μέλη της Κοινότητας.

Το πρόγραμμα ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ, μέσω του σχήματος επίσκεψης μελέτης αλλά και των πρότυπων δοκιμαστικών μαθημάτων για νέους εργαζόμενους, έχει δημιουργήσει ένα δίκτυο φορέων διάδοσης της κατάρτισης που παρέχει καθοδήγηση και κατάρτιση σε νέους εργαζόμενους που συμμετέχουν στις ανταλλαγές νέων.

Το δίκτυο των σχεδίων EUROTECHNET που διαρθρώθηκε μέσω των εθνικών μονάδων εμπύχωσης και διάδοσης και υποστηρίχτηκε από μία βάση δεδομένων άμεσης σύνδεσης (on line) (ECHO, CORDIS) διασφαλίζει την ευρεία διάδοση των

καινοτόμων προσεγγίσεων.

II. 1. δ. Προαγωγή της ποιότητας της κινητικότητας

Αυτοσκοπός της κινητικότητας δεν είναι οι ποσοτικές αυξήσεις. Γι' αυτό τα κοινοτικά προγράμματα προσδίδουν μεγάλη σημασία στην προαγωγή της ποιότητας των δράσεων κινητικότητας ή των ανταλλαγών που υποστηρίζονται.

Το πρόγραμμα PETRA έχει προωθήσει την έγκυρη και πιστοποιημένη κατάρτιση νέων στο εξωτερικό σε αντιδιαστολή με τις σύντομες ανταλλαγές ή επισκέψεις, εμπειρία στην οποία τόσο οι νέοι όσο και οι βιομηχανίες δίνουν μικρότερη σημασία.

Τα προγράμματα ERASMUS, COMETT και LINGUA επιμένουν στην αναγνωρισμένη και πιστοποιημένη μάθηση στη διάρκεια των σπουδών ή της απασχόλησης στη βιομηχανία στο εξωτερικό. Τα προγράμματα ανταλλαγών διδακτικού/προσωπικού στα πλαίσια των προγραμμάτων ERASMUS και LINGUA δίνουν έμφαση στην ολοκληρωμένη διδασκαλία μαθημάτων που αποτελούν μέρος του κανονικού προγράμματος μαθημάτων στο ίδρυμα υποδοχής.

Στο πρόγραμμα PETRA η επεξεργασία νέων μονάδων ή νέων προγραμματικών ενοτήτων κατάρτισης περιλαμβάνει εργασία με κοινές μεθόδους αξιολόγησης και πιστοποίησης, ενώ η αποτελεσματικότητα των προγραμματικών ενοτήτων κατάρτισης δοκιμάζεται στο μέρος διακρατικών ανταλλαγών. Στο ERASMUS έχει αναπτυχθεί παράλληλη ακαδημαϊκή αξιολόγηση με ταυτόχρονες εξετάσεις που λαμβάνουν υπ' όψιν τους τη διαφορά ώρας μεταξύ των χωρών.

Το Η ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ οδήγησε στην ανάπτυξη διακρατικών μεθόδων αξιολόγησης για σχέδια που αφορούν τη νεολαία.

Το ERASMUS έχει συμβεβληθεί με ανεξάρτητο ερευνητικό ίδρυμα το οποίο θα διεξάγει έρευνες σε τακτά χρονικά διαστήματα μεταξύ των φοιτητών και των ιδρυμάτων που συμμετέχουν.

Όλα τα προγράμματα προσδίδουν σημασία, στην σε βάθος αξιολόγηση των ενεργειών που υποστηρίζονται σαν σημαντικού στοιχείου για την βελτίωση της ποιότητας. Η αξιολόγηση συμπεριλαμβάνει μεθόδους για την αξιολόγηση των σχε-

δίων τόσο κατά την εφαρμογή όσο και κατά την υλοποίησή τους.

Η επιλογή των σχεδίων συγκέντρωσε, στα πλαίσια διαφόρων προγραμμάτων, ομάδες εμπειρογνομώνων οι οποίοι από μόνοι τους παρέχουν ένα μοναδικό μείγμα εμπειρογνωμοσύνης, για να συμβουλευθούν σχετικά με την ανάπτυξη των σχεδίων καθώς και με την πολιτική της συνέχισης των προγραμμάτων.

Όλα τα προγράμματα έχουν υιοθετήσει μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν τη βελτιωμένη διάδοση πληροφοριών σχετικά με την σωστή πρακτική μευταξύ των συμμετέχοντων σ' αυτά, ιδρυμάτων αλλά και σε όσους ξεκινούν νέα σχέδια συνεργασίας.

II. 1. ε. Προώθηση ενός καλύτερου πλαισίου για την κινητικότητα

Τα κοινοτικά προγράμματα προσπάθησαν να τονώσουν την αγορά σε ότι αφορά στην κινητικότητα φροντίζοντας να είναι καλά ενημερωμένοι οι πολίτες σχετικά με τα οφέλη της κινητικότητας καθώς και με τις πρακτικές της πλευρές. Πολλά προγράμματα προώθησαν την κινητικότητα έμμεσα και έτσι βελτίωσαν τους όρους διεξαγωγής της κινητικότητας για το μέλλον.

Λόγω της έκτασης της φοιτητικής κινητικότητας που προωθείται από τα ERASMUS, COMETT, TEMPUS, LINGUA δίνεται τώρα μεγαλύτερη προσοχή από τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην ενίσχυση των προετοιμασιών όπως στα μέσα υποδοχής, στον ακαδημαϊκό και τον επαγγελματικό προσανατολισμό, στη γλωσσική προετοιμασία, στην κοινωνική ασφάλιση και στην υγεία. Οι εθνικές αρχές μείωσαν ή κατάργησαν τα εμπόδια στην κινητικότητα, ιδιαίτερα σε ότι αφορά την ακαδημαϊκή αναγνώριση των σπουδών στο εξωτερικό και την συμπλήρωση της οικοπνομικής υποστήριξης που δίνεται στους φοιτητές προκειμένου να καλύψουν τις σπουδές τους στο εξωτερικό.

Ως αποτέλεσμα της ενθάρρυνσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από τα προγράμματα COMETT και ERASMUS πολλά ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν τώρα εφοδιαστεί με ειδικευμένα γραφεία και υπαλλήλους που προσφέρουν την εμπειρογνωμοσύνη τους σχετικά με την κινητικότητα αλλά και με την ευρωπαϊκή

συνεργασία γενικότερα. Τα όργανα αυτά έχουν γίνει πραγματικές πηγές πληροφοριών για όλο το φάσμα των δυνατοτήτων της κοινοτικής χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανόμενης ειδικότερα της έρευνας και της ανάπτυξης.

Η δικτύωση των κέντρων επαγγελματικού προσανατολισμού στα πλαίσια του προγράμματος PETRA θα βοηθήσει να πληροφορηθούν οι νέοι τις ευκαιρίες επαγγελματικής κατάρτισης στο εξωτερικό και να υιοθετήσουν έτσι στάσεις αλλά και να έχουν προσδοκίες που πιθανόν να τους καταστήσουν περισσότερο ευναιικά προδιατεθημένους προς την κινητικότητα στο μέλλον.

Η έρευνα του ERASMUS σχετικά με τον αντίκτυπο των σπύδων στο εξωτερικό στη σταδιοδρομία έχει βαρύτητα, γιατί δείχνει τα επαγγελματικά οφέλη που προκύπτουν από τη φοιτητική κινητικότητα.

II. 1. στ. Ο αντίκτυπος στην εθνική νομοθεσία και πρακτική και η συμμετοχή στην εμπειρία των άλλων.

Η εμπειρία και η δυναμική που γεννήθηκαν από τα εκπαιδευτικά κοινοτικά προγράμματα συνέβαλλαν στην ενθάρρυνση νομοθετικών και άλλων αλλαγών στα πλαίσια των εθνικών προγραμμάτων κατάρτισης. Η έκταση και η ποικιλομορφία της ευρωπαϊκής συνεργασίας αυτή τη στιγμή σημαίνουν ότι τα εθνικά συστήματα έχουν συνειδητοποιήσει περισσότερο την ανάγκη να αξιολογήσουν την πρακτική που εφαρμόστηκε αλλού πριν σχεδιάσουν τις δικές τους μεταρρυθμίσεις. Το αποτέλεσμα είναι ένα εθελοντικό μοίρασμα των εμπειριών με τους άλλους που βοηθάει στην ανάπτυξη πολιτικής σε κάθε χώρα. Ακόμη αυτό οδήγησε στην αναθεώρηση και στην βελτίωση των συμφωνιών για την υποστήριξη της διακρατικής συνεργασίας και την κατάργηση των εμποδίων στη συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο μέσα στα κράτη-μέλη.

Πιό συγκεκριμένα :

Το πρόγραμμα PETRA στο σύνολό του είχε οικοδομηθεί γύρω από ένα κοινό πλαίσιο οδηγιών για την ανάπτυξη πολιτικής στην επαγγελματική κατάρτιση των νέων, αυξάνοντας την ικανότητα των συστημάτων επαγγελματικής κατάρτισης να προσαρμοστούν στις γρήγορες αλλαγές.

Τα κράτη-μέλη έχουν χρησιμοποιήσει τις ευκαιρίες που δίνει το πρόγραμμα PETRA

για να εισαγάγουν μιά ευρωπαϊκή διάσταση στις μεγάλες εθνικές πρωτοβουλίες, όπως το επαγγελματικό απολυτήριο στη Γαλλία, μεταρρύθμιση στα επαγγελματικά ινστιτούτα στην Ιταλία και η εισαγωγή ενός νέου τύπου επαγγελματικού σχολείου στην Πορτογαλία.

Η διετής έκθεση από το FORCE για την κατάσταση στη συνεχή επαγγελματική κατάρτιση στα κράτη-μέλη είναι ένα πολύτιμο όργανο που επιτρέπει σε όλη την έκταση της Κοινότητας τη διαφάνεια και τη σύγκλιση των πρωτοβουλιών. Το FORCE δίνει σε όσους ασχολούνται με την ανάπτυξη της πολιτικής σε τοπικό αλλά και εθνικό επίπεδο ένα ανεκτίμητο συγκριτικό αναλυτικό πλαίσιο για την πολιτική και την νομοθεσία στη συνεχή κατάρτιση.

Μέσα από την εμπειρία του προγράμματος ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ γίνεται τώρα αποδεκτή μιά ευρωπαϊκή διάσταση στην κατάρτιση των νέων εργαζομένων μέσα στα πλαίσια ορισμένων εθνικών συστημάτων.

Οι εμπειρίες από τις σπουδές στο εξωτερικό στα πλαίσια των προγραμμάτων ERASMUS, COMETT, LINGUA και PETRA, τόσο ποιοτικά αλλά και ποσοτικά, έχουν επηρεάσει την θέσπιση κανονισμών για τις σπουδές στο εξωτερικό καθώς και για τη χρηματοδότηση σπουδών στο εξωτερικό και επίσης οδήγησαν στην αναθεώρηση συγκεκριμένων πλευρών της εθνικής νομοθεσίας για την υγεία και την κοινωνική ασφάλιση.

Οι ερευνητικές εταιρικές σχέσεις, μεταξύ των κρατών, που ξεκίνησαν στα πλαίσια του προγράμματος PETRA για να εξετάσουν την αποτελεσματικότητα της τρέχουσας πολιτικής και πρακτικής στην αρχική επαγγελματική κατάρτιση ενημερώνουν όσους σχεδιάζουν και λαμβάνουν αποφάσεις βοηθώντας τους να συγκρίνουν αποτελέσματα σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος και να επωφεληθούν από τις συγκλίνουσες τάσεις στο σχεδιασμό της μελλοντικής νομοθεσίας. Επίσης, μέσα από την προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών συστημάτων επαγγελματικού προσανατολισμού, το PETRA καθιστά περισσότερο διαφανή τα συστήματα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.

Το ERASMUS οδήγησε τις συμμετέχουσες χώρες να αναθεωρήσουν την νομοθεσία τους καθώς και τις ρυθμίσεις σχετικά με τη χορήγηση ενίσχυσης στους φοιτητές

για σπουδές στο εξωτερικό. Επίσης έδωσε το έναυσμα για τη δημιουργία ενός ολόκληρου φάσματος διακρατικών ή συμπληρωματικών τίτλων σπουδών και αποτέλεσε εστία πειραματισμού και μεταρρύθμισης των σπουδών. Πρόσφατα παρακίνησε επίσης ένα κράτος μέλος να συγχρονίσει το ακαδημαϊκό του έτος με αυτά των υπολοίπων κρατών-μελών, προκειμένου να διευκολύνει την κινητικότητα των φοιτητών και τη διαπανεπιστημιακή συνεργασία.

Το πρόγραμμα PETRA, στο σύνολό του, έχει οικοδομηθεί γύρω από ένα κοινό πλαίσιο κατευθυντήριων γραμμών για την ανάπτυξη πολιτικής στην επαγγελματική κατάρτιση των νέων, και ιδιαίτερα γύρω από τη βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης για τους νέους.

Το COMETT έστρεψε την προσοχή στα εμπόδια που υπήρχαν στις τοποθετήσεις φοιτητών σε θέσεις στη βιομηχανία στο εξωτερικό και οδήγησε σε νομοθετικές αλλαγές προκειμένου να διευκολυνθεί αυτή η τοποθέτηση.

Το TEMPUS βοηθάει χώρες από την Κεντρική και την Ανατολική Ευρώπη να ναδιαρθρώσουν τα συστήματά τους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με τη θεσμική συνεργασία Ανατολής - -ύσης (π.χ. ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, βιομηχανία).

II. 2. ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Ένας από τους κοινούς στόχους των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι η αύξηση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας. Υπάρχει ολοένα και μεγαλύτερη συναίνεση σε όλη την Ευρωπαϊκή Κοινότητα καθώς και σε άλλα μέρη του κόσμου ότι το αποκαλούμενο μη υλικό κεφάλαιο είναι ο πιο ζωτικός χώρος των προηγμένων οικονομιών, γιατί χωρίς αυτόν ο φυσικός πλούτος των εθνών, η οικονομική ισχύς τους καθώς και το πάγιο κεφάλαιό τους θα καταστούν φθίνοντες πόροι. Το ζήτημα δεν είναι μόνο η απόκτηση νέων ειδικοτήτων και γνώσεων, αλλά επίσης οργανωτικών και καινοτόμων ικανοτήτων που σήμερα εκφράζονται μέσα στα σύνθετα δίκτυα πληροφοριών και συμμαχιών, μέσα από τα οποία αγωνίζονται τόσο τα έθνη όσο και οι ξεχωριστές επιχειρήσεις.

II. 2. α. Βελτίωση της ποιότητας και της ποσότητας της επαγγελματικής ειδίκευσης.

Ένας ουσιώδης συντελεστής παραγωγής της Κοινότητας είναι η ποιότητα της επαγγελματικής ειδίκευσης του εργατικού της δυναμικού. Η περαιτέρω προαγωγή της έχει πολύ μεγάλη σημασία για την ανάπτυξη και την διατήρηση της ανταγωνιστικότητας των εταιριών, τόσο στη διεθνή όσο και στην εσωτερική αγορά, η οποία θα οδηγήσει στην αναδιάρθρωση σε εθνικό και σε διεθνές επίπεδο και γι' αυτό το λόγο απαιτούνται νέες ειδικότητες από τους εργαζόμενους.

Είναι εμφανής η ολοένα και αυξανόμενη δέσμευση των κοινωνικών εταίρων. Το ενδιαφέρον τους για την ανάλυση των αναγκών κατάρτισης αντανακλάται στην ευρεία συμμετοχή τους στα σχέδια του προγράμματος FORCE, και ιδιαίτερα σ' εκείνα που ασχολούνται με τις καινοτόμες προσεγγίσεις της κατάρτισης.

Το COMETT, μέσω των πολλαπλών δεσμών μεταξύ τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και βιομηχανίας, συμβάλλει άμεσα στην προσφορά υψηλής ποιότητας προϊόντων κατάρτισης σε συνεργασία, καθώς επίσης και στη δημιουργία υποδομών για την εμπορία και την διάδοσή τους.

Πολλά σχέδια στα πλαίσια του EUROTECNET καταδεικνύουν την σύνδεση που υπάρχει μέσα στις εταιρείες μεταξύ της αποτελεσματικής μάθησης και της οικονομι-

κής ανταγωνιστικότητας και περιλαμβάνουν ενέργειες για την βελτίωση της ποιότητας τόσο του διδακτικού προσωπικού όσο και των εκπαιδευτών.

II. 2. β. Η σύνδεση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με την οικονομική ζωή και με την πραγματικότητα του ανταγωνισμού.

Η δημιουργία των δυνατοτήτων εκείνων που χρειάζονται για διάλογο και αμοιβαία κατανόηση εκπαίδευσης-κατάρτισης με την οικονομική ή χρηματοοικονομικών κινήτρων για συγκεκριμένα σχέδια κατάρτισης που να συνδέουν αυτούς τους δύο τομείς είναι δύο προσεγγίσεις που έχουν υιοθετηθεί από όλα τα προγράμματα. Υπάρχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο να διασφαλιστεί η εκπροσώπηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) σ' αυτή την διαδικασία, ιδίως στο πλαίσιο των πειραματικών επιμορφωτικών ενεργειών με θέμα : "Προετοιμάζοντας τις ΜΜΕ για την Ευρώπη του 2000" που ξεκίνησαν το 1989.

Το πρόγραμμα PETRA υποστηρίζει ειδικά τις ενέργειες που πραγματοποιούν τα κράτη - μέλη της Κοινότητας για να αυξήσουν το γόητρο και την ελκυστικότητα της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, για να διευκολύνουν την πρόσβαση σ' αυτή και για να προσφέρουν μία εγγύηση κατάρτισης σε όλους τους νέους που την επιθυμούν. Το πρόγραμμα, επίσης, είναι αφιερωμένο στη βελτίωση της ποιότητας και στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας των τοποθετήσεων φοιτητών ή εργαζομένων σε επιχειρήσεις για να καταρτιστούν, καθώς και στη βελτίωση των συστημάτων επαγγελματικού προσανατολισμού γενικότερα.

Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση το ERASMUS αποτελεί βασικό παράγοντα αύξησης του αριθμού των πτυχιούχων πνευματικών με διακρατική πείρα που να έχει σχέση με την ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Αγοράς. Η ποιότητα των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προάγεται επίσης μέσω καινοτομιών στα προγράμματα σπουδών και στις μεθόδους διδασκαλίας που προκύπτουν από την σνότερη διαπανεπιστημιακή συνεργασία.

Το COMETT υποστηρίζει συμπράξεις, ανταλλαγές και σχέδια κατάρτισης με τη συμμετοχή της βιομηχανίας και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που μαζί αποτελούν ένα ακίνητο σχήμα και παράλληλα ένα διαρκή πόρο για την κάλυψη των αναγκών

κατάρτισης της βιομηχανίας, τόσο των βραχυπροθεσμων όσο και των μακροπρόθεσμων απ' αυτές. Στο 70% των σχεδίων του COMETT υπάρχει η συμμετοχή των ΜΜΕ.

Οι κοινοτικές εταιρικές σχέσεις στα πλαίσια του FORCE που ασχολούνται με την κατάρτιση του εργατικού δυναμικού για την εφαρμογή των συστημάτων ολικής ποιότητας ή των ευρωπαϊκών προτύπων και οδηγιών είναι μιά άμεση ανταπόκριση του επιχειρηματικού κόσμου στις πραγματικότητες της ενιαίας αγοράς.

Μιά ειδική μελέτη στα πλαίσια του EUROTECNET έδειξε ότι η μάθηση είναι στρατηγικό όπλο για τις επιχειρήσεις και το PETRA επίσης εργάζεται εντατικά για να επιτύχει διακρατικές εταιρικές σχέσεις για την κατάρτιση της νεολαίας στο χώρο εργασίας.

Τα προγράμματα PETRA, COMETT, ERASMUS, LINGUA είναι βασικοί υποστηρικτές τοποθετήσεων εργαζομένων σε θέσεις βιομηχανικών επιχειρήσεων και κατά την τριετή περίοδο 1992-1994 εκτιμάται ότι θα έχουν επωφεληθεί από αυτά τα προγράμματα 105.000 νέοι.

Η συγκεκριμένη γραμμή δράσης του προγράμματος LINGUA που προσανατολίζεται προς την προώθηση της γλωσσικής κατάρτισης στο χώρο εργασίας δημιούργησε πλούτο καινοτόμων προσεγγίσεων αυτού του βασικού ζητήματος.

Στα ευρύτερα ευρωπαϊκά πλαίσια το πρόγραμμα TEMPUS βοηθαεί στην αναδιάρθρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προκειμένου αυτή να αντιμετωπίσει τις νέες οικονομικές επιταγές και τα σχέδια που υποστηρίζει, προβάλλουν ολοένα και περισσότερο τις εταιρικές σχέσεις με τη βιομηχανία.

II. 2. γ. Η στόχευση συγκεκριμένων τομέων που έχουν σημασία

Η υλοποίηση των προγραμμάτων είναι αναγκαίο να συνδυάζεται με τις διαρκώς μεταβαλλόμενες απαιτήσεις μέσα στην Κοινότητα. Γι' αυτό ακριβώς το σκοπό, έχουν εντοπιστεί ορισμένοι τομείς προτεραιότητας μέσα στα συγκεκριμένα αυτά προγράμματα.

Στα προγράμματα με βιομηχανικό προσανατολισμό (COMETT, FORCE, PETRA, EUROTECNET κύρια) οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) παραμένουν η βασικότερη προτεραιότητα. Το γεγονός αυτό μπορεί να λάβει διάφορες μορφές συμπεριλαμβανόμενες

νομένων : 1ον της ευαισθητοποίησης των ΜΜΕ στη σημασία της κατάρτισης, 2ον της ενθάρρυνσης των ΜΜΕ για να συμμετάσχουν σε σχέδια, 3ον της επιλογής σχεδίων που αφορούν σχέδια κατάρτισης ειδικά για προσωπικό ΜΜΕ και 4ον της στόχευσης τομέων και περιοχών στους οποίους οι βιομηχανικές επιχειρήσεις είναι σχεδόν αποκλειστικά ΜΜΕ.

Το ευρύ φάσμα ειδικοτήτων και η ανάλυση των αναγκών κατάρτισης που έχει αναληφθεί από την Κοινότητα σε ότι αφορά συγκεκριμένους τομείς και περιφέρειες βασίστηκε κατά μεγάλο μέρος σε συμπράξεις που αναπτύχθηκαν μέσα στα πλαίσια του COMETT και του FORCE. Οι έρευνες κατά τομείς των σχεδίων κατάρτισης στα πλαίσια του FORCE αφορούν τους τομείς λιανικού εμπορίου, επισκευής αυτοκινήτων και αγροτικών προϊόντων διατροφής, ενώ βρίσκονται σε εξέλιξη σχέδια σε πολλούς άλλους τομείς, όπως στις οδικές μεταφορές, στην αεροδιαστημική και στα ηλεκτρονικά ευρείας κατανάλωσης. Ορισμένες εργασίες στα πλαίσια του EUROTECNET επίσης εστιάστηκαν έντονα σε συγκεκριμένο τομέα, π.χ. στον τομέα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Το IRIS βοηθάει στην ανάπτυξη ειδικών μεθοδολογιών προκειμένου να προσελκύσει τις γυναίκες και να ενθαρρύνει να παραμείνουν σε επιστημονικά και τεχνικά επαγγέλματα.

Το TEMPUS έχει τομείς ρητής προτεραιότητας που προσδιορίζονται από τις επιλέξιμες χώρες υπό το φώς των εθνικών οικονομικών απαιτήσεων.

II. 2. δ. Εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της έρευνας και της ανάπτυξης.

Αρκετά από τα προγράμματα, ιδιαίτερα εκείνα που αφορούν την τριτοβάθμια εκπαίδευση, συμπλήρωσαν τις προσπάθειες της Κοινοτικής Ε και Α παρέχοντας μηχανισμούς για τη μεταβίβαση και την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων τους. Η στενή αλληλεπίδραση με τις υπηρεσίες της Επιτροπής που είναι αρμόδιες για την Ε και Α ήταν ιδιαίτερα εμφανής στο COMETT, όπου η αξιολόγηση των εφαρμογών καθώς και η παρακολούθηση της εξέλιξης των σχεδίων συνεπάγεται ευρεία συνεργασία.

Στα πλαίσια των προγραμμάτων FORCE, COMETT και ERASMUS πολλές από τις βασικές εταιρικές σχέσεις δρουν στον τομέα Ε και Α και, με δεδομένο ότι συμμετέχουν σ' αυτές επιχειρήσεις, είναι σε θέση να εκμεταλλευτούν τα αποτελέσματα που προκύπτουν από προγράμματα όπως τα BRITE/EURAM, ESPRIT, DELTA, RACE.

Στα πλαίσια του COMETT αρκετές συμπράξεις εταιριών με τεχνολογική βάση έλαβαν υποστήριξη για να διαχειριστούν συγκεκριμένα προγράμματα εντατικών μαθημάτων για τη μεταβίβαση αποτελεσμάτων Ε και Α.

Γενικότερα, η έκθεση IRDAC σχετικά με τις ελλείψεις ειδικοτήτων στην Ευρώπη πρότεινε οι συμπράξεις του COMETT να αποτελέσουν το επίκεντρο για μιά τέτοιου είδους εργασία.

Στο πλαίσιο της κοινοτικής υποστήριξης για την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής αγοράς πληροφοριών (INFO EURO ACCESS) έχουν ξεκινήσει δοκιμαστικές ενέργειες από κοινού, μεταξύ του IMPACT II (εκπαίδευση των επιμορφωτών και κλαδικές εταιρικές σχέσεις τριτοβάθμιας εκπαίδευσης - βιομηχανίας).

II. 2. ε. Διεύρυνση της ικανότητας όσον αφορά τις ξένες γλώσσες στην Κοινότητα.

Η γνώση ξένων γλωσσών ορθά έχει χαρακτηριστεί η αχίλλειος πτέρνα της Κοινότητας. Η ουσιαστική οικοδόμηση της Κοινότητας εξαρτάται κατά μεγάλο βαθμό από τη μεγαλύτερη αμοιβαία γνωριμία και την κατανόηση μεταξύ των ατόμων, πράγμα που σημαίνει ευρύτερη και βαθύτερη γνώση των πολιτισμών και των γλωσσών. Η διεθνής μεταφορά πληροφοριών που πραγματοποιείται μέσα στα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης αποτέλεσε από μόνη της ώθηση για την εκμάθηση ξένων γλωσσών.

Από τα πρώτα στάδια της εκπαίδευσης διοργανώνονται ανταλλαγές μέσω των προγραμμάτων PETRA και ΝΕΟΛΑΙΑ ΠΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ που επιχειρούν να αντιμετωπίσουν τους γλωσσικούς φραγμούς φέρνοντας κοντά νέους ανθρώπους μέσα στα πλαίσια πρακτικών σχεδίων που ενθαρρύνουν τις γλωσσικές ανταλλαγές αλλά και την εκμάθηση γλωσσών. Το γεγονός αυτό βοηθάει τους νέους να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και να βελτιώσουν τις γλωσσικές τους γνώσεις σε ένα κρίσιμο σημείο της

εξέλιξής τους.

Η ανάπτυξη ολοκληρωμένων προγραμμάτων στα πλαίσια του ERASMUS σημαίνει ότι η εκμάθηση και η μελέτη ξένων γλωσσών στο εξωτερικό δεν είναι πλέον αποκλειστικό δικαίωμα των φοιτητών που σπουδάζουν ξένες γλώσσες και ανθρωπιστικές επιστήμες. Συνδιασμοί πανεπιστημιακών πτυχίων που περιλαμβάνουν την εκμάθηση ξένων γλωσσών στα πλαίσια άλλων επιστημών (π.χ. κλάδοι μηχανικών, το δίκαιο κ.λπ.) είναι τώρα ευρέως διαδεδομένοι και προσφέρουν πολλαπλά εφόδια που εκτιμούνται πολύ από τους εργοδότες. Το ERASMUS οδήγησε σε αύξηση του αριθμού των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων που προσφέρουν μέρος της διδασκαλίας των μαθημάτων τους σε γλώσσα διαφορετική από τη γλώσσα της χώρας.

Η ώθηση που δόθηκε στην κινητικότητα και την συνεργασία από τα κοινοτικά προγράμματα είχε σαν συνέπεια οι οργανισμοί αποστολής και υποδοχής να συνειδητοποιήσουν πολύ περισσότερο την ανάγκη προετοιμασίας των φοιτητών τους και των εκπαιδευόμενων τους με οργανωμένο και επαγγελματικό τρόπο. Σαν αποτέλεσμα, τα κέντρα κατάρτισης στις ξένες γλώσσες καθώς και τα ειδικά μαθήματα αποκτούν ολοένα και μεγαλύτερη σημασία.

Το πρόγραμμα LINGUA, ο πυρήνας των κοινοτικών προσπάθειών κατάρτισης στις γλώσσες επικεντρώνεται στην ενίσχυση της κατάρτισης στις λιγότερο διδασκόμενες γλώσσες αλλά έχει και αντίκτυπο την ανάπτυξη της κατάρτισης σε όλες τις κοινοτικές γλώσσες. Το LINGUA άρχισε ήδη να έχει εμφανή αποτελέσματα στην ενίσχυση της αρχικής και ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης των καθηγητών ξένων γλωσσών, αναλύοντας και ικανοποιώντας τις ανάγκες συγκεκριμένων τομέων της βιομηχανίας και θίγοντας για πρώτη φορά την ιδιαίτερη δυσκολία βελτίωσης της εκμάθησης γλωσσών στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης.

Στον προϋπολογισμό των προγραμμάτων προβλέπεται κονδύλι για τις δαπάνες που προκύπτουν από την προπαρασκευή στις ξένες γλώσσες είτε με την μορφή χωριστών επιχορηγήσεων σε φοιτητές και εκπαιδευτές (π.χ. στα COMETT, ERASMUS, FORCE, TEMPUS) είτε με τη μορφή συνολικών επιχορηγήσεων (π.χ. TEMPUS) ενώ η συνειδητοποίηση της ανάγκης να παρέχεται αυτή η προπαρασκευή είναι σημαντικό κριτήριο επιλογής.

Το COMETT υποστηρίζει πολύγλωσσες εκδοχές του ειδικού διδακτικού υλικού και την προσαρμογή των υφιστάμενων υψηλής ποιότητας μαθημάτων προκειμένου να χρησιμοποιηθούν σε άλλες γλώσσες. Η μεγαλύτερη ανάμιξη των μικρότερων κρατών - μελών στη συνεργασία είχε επίσης ως αποτέλεσμα τα ιδρύματα κατάρτισης να διευρύνουν τις προβλέψεις που είχαν κάνει για την κατάρτιση πέρα από τις γλώσσες με υψηλή ζήτηση (π.χ. Αγγλικά). Η ομάδα των χωρών της ΕΖΕΣ (COMETT, ERASMUS) καθώς και οι χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (TEMPUS) συμβάλλουν επίσης στην αναγέννηση του ενδιαφέροντος για τις γλώσσες αυτών των χωρών.

II. 2. στ. Ευρωπαϊκές αγορές κατάρτισης και τίτλων σπουδών.

Τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης παίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και στην ενημέρωση των ευρωπαϊκών αγορών κατάρτισης και τίτλων σπουδών. Καθώς η ενιαία αγορά θα τίθεται σε ισχύ, οι Ευρωπαίοι θα καταρτίζονται, θα αποκτούν τίτλους σπουδών και θα εργάζονται σε ένα ολοένα και περισσότερο ενοποιημένο οικονομικό χώρο. Τα προγράμματα έχουν συμβάλει τόσο στην κατάρτιση ενός εργατικού δυναμικού με ευρωπαϊκό προφίλ όσο και στην εμφάνιση νέων μορφών τίτλων σπουδών που χορηγούνται βάσει των διακρατικών σπουδών και των εταιρικών σχέσεων μέσα στην Κοινότητα. Επιπλέον, παράλληλα με τις υπάρχουσες εθνικές αγορές τίτλων σπουδών, η συνεργασία της βάσης σε περιφέρειες, σε οικονομικούς τομείς καθώς και σε διασυνοριακές ζώνες δημιουργεί νέες τοπικές επιμέρους αγορές, ενώ η μεταξύ τους συνεργασία διευρύνει την εμβέλεια και την αποτελεσματικότητά τους. Τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης έδωσαν σε πολλούς οργανισμούς κατάρτισης (μαζί και των οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων) τις πρώτες τους ευκαιρίες να εργαστούν σε ένα πραγματικά ευρωπαϊκό περιβάλλον.

Οι συνοπτικοί πίνακες του προγράμματος FORCE για τις συμφωνίες μεταξύ των διαφόρων κρατών - μελών σε σχέση με την συνεχή κατάρτιση και απόκτηση τίτλων σπουδών παρέχουν τη βάση για περαιτέρω ανάλυση και ανάπτυξη.

Τα ευρωπαϊκά σχέδια συνεχούς εκπαίδευσης που υποστηρίζονται από το COMETT προσφέρουν πείρα η οποία ανατροφοδοτεί τα αρχικά εκπαιδευτικά προγράμματα

(που παραδοσιακά είχαν περισσότερο εθνικό προσανατολισμό).

II. 2. ζ. Πρόβλεψη ένταξης μίας ευρωπαϊκής διάστασης στην κατάρτιση.

Τα κοινοτικά προγράμματα συμβάλλουν δυναμικά στην ανάπτυξη μίας ευρωπαϊκής αγοράς για την κατάρτιση, μέσω της εισαγωγής μίας ευρωπαϊκής διάστασης, της τόνωσης της διακρατικής συνεργασίας και των εταιρικών σχέσεων και της προαγωγής της αμοιβαίας κατανόησης των συστημάτων. Όλα τα προγράμματα έχουν κατά κάποιο τρόπο, προωθήσει την ευρωπαϊκή διάσταση στην κατάρτιση από την αρχική επαγγελματική κατάρτιση ως την συνεχή και προχωρημένου επιπέδου επαγγελματική κατάρτιση και τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Τα σχέδια του προγράμματος FORCE προορίζονται ειδικά για μία πανευρωπαϊκή αγορά συγκρισιμότητας και αμοιβαίας αναγνώρισης τίτλων, ενώ παράλληλα έχουν αντίκτυπο στα εθνικά συστήματα απόκτησης τίτλων σπουδών.

Τα ERASMUS και COMETT ενισχύουν έντονα τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ή επηρεάζοντας τις εθνικές πολιτικές ή την ευρωπαϊκή στρατηγική μέσα σε μεμονωμένα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Τέλος, χάρις στο πρόγραμμα ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ η ευρωπαϊκή διάσταση στην κατάρτιση των νέων εργαζομένων είναι τώρα αποδεκτή μέσα στα πλαίσια ορισμένων εθνικών συστημάτων.

II. 2. η. Η ανάλυση των αναγκών για ειδικότητες στο ευρωπαϊκό περιβάλλον.

Η ανάλυση, η κατανόηση και, εφόσον είναι δυνατό, η πρόβλεψη των μελλοντικών απαιτήσεων σε ειδικότητες φαίνεται τώρα να είναι πολύ επιθυμητές στα πλαίσια του σχεδιασμού της καταρτισης ως στοιχείο οικονομικής ανάπτυξης. Μέσα από τη συνεργασία όλων των ενδιαφερόμενων πλευρών, τα προγράμματα επεσήμαναν την ανάγκη μίας τέτοιας ανάλυσης, υποστήριξαν δομές για την πραγματοποίησή της και βοήθησαν στην διάδοση των αποτελεσμάτων της.

Οι συμπράξεις συνεργασίας πανεπιστημίων - επιχειρήσεων του COMETT παρέχουν ένα μόνιμο πλαίσιο προμηθευτών κατάρτισης και της πελατείας τους, εξετάζοντας τις απαιτήσεις κατάρτισης στην τεχνολογία ανά τομέα και ανά περιφέρεια. Η εργασία τους βοήθησε στην καλύτερη κατανόηση της αλληλεπίδρασης των τοπικών και των διεθνών τάσεων καθώς και στη βελτίωση των μεθοδολογικών ικανοτήτων όσων αναλαμβάνουν αναλύσεις αναγκών κατάρτισης.

Το FORCE έχει δώσει ιδιαίτερη προσοχή στις απαιτήσεις των ΜΜΕ καθορίζοντας τις ανάγκες ειδίκευσης στα πλαίσια του εν λόγω τομέα και μέσα από μιά σύγκριση τομέων.

Το IRIS ασχολήθηκε με τις ελλείψεις ειδικοτήτων στα τεχνικά επαγγέλματα προάγοντας μιά μεθοδολογία κατάρτισης ειδικά προσαρμοσμένη για γυναίκες (προσανατολισμός, προκατάρτιση, εκπαίδευση για την απόκτηση της ικανότητας ανάληψης πρωτοβουλιών).

Το EUROTECNET ανέπτυξε νέα πρότυπα και όργανα που λαμβάνουν υπ' όψιν τους τις μεταβολές στην τεχνολογία και στην οργάνωση της εργασίας καθώς και τις ανάγκες ειδίκευσης που προκύπτουν.

Το PETRA αναπτύσσει τώρα το δικό του Ευρωπαϊκό -ίκτυο Σχέσεων Κατάρτισης (ENTP) σαν φυτώριο πειραματισμού για να προσαρμοστούν τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και η εφαρμογή τους στις νέες ευρωπαϊκές ανάγκες.

Η εργασία για τον προσδιορισμό των γλωσσικών αναγκών συγκεκριμένων τομέων της βιομηχανίας είναι βασικό συστατικό στοιχείο του προγράμματος LINGUA.

II. 2. θ. αναπτυξη των ευρωπαϊκών προϊόντων κατάρτισης και των τίτλων σπουδών με ευρωπαϊκό προσανατολισμό.

Τα προγράμματα έδωσαν μεγάλη ώθηση στην δημιουργία και στην εμπορία νέων προϊόντων κατάρτισης, πολλά από τα οποία αναπτύχθηκαν σε διακρατική βάση.

Το ERASMUS έχει υποστηρίξει την ανάπτυξη ενός μεγάλου φάσματος καινοτόμων προγραμμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, από τα οποία περισσότερα από 200 προβάλλουν τίτλους πτυχίων διπλής κατεύθυνσης ή ειδίκευσης που διευκολύνουν την επαγγελματική αναγνώριση σε όλη την Κοινότητα. Η πλήρης αναγνώριση των σπου-

δών στο εξωτερικό και τα συστήματα μεταφοράς διδακτικών μονάδων και βαθμολογίας παρέχουν το κίνητρο για την αναγνώριση που χρειάζεται σε όσους επιθυμούν να σπουδάσουν σε άλλη χώρα. Οι υποτροφίες του ERASMUS για την ανάπτυξη, την προσαρμογή και την μετάφραση υλικών διδασκαλίας επίσης αυξάνει την προσφορά υψηλής ποιότητας υλικών διδασκαλίας σε λιγότερο ανεπτυγμένες ως σήμερα περιφέρειες της Κοινότητας.

Στην τελευταία απογραφή του COMETT καταγράφονται περισσότερα από 1270 μαθήματα, 720 υλικά διδασκαλίας, 148 μελέτες και πολυάριθμες βάσεις δεδομένων και δελτία τύπου που αναπτύχθηκαν από το COMETT I. Στο COMETT II αναμένεται οι αριθμοί αυτοί να φτάσουν στο τριπλάσιο. Τα σχέδια του FORCE αποτελούν επίσης πηγή προσφοράς μαθημάτων συνεχούς κατάρτισης, υλικών, προτύπων σχεδίων και αναλύσεων αναγκών ειδίκευσης που εξαρτώνται από τη ζήτηση.

Τα σχέδια του προγράμματος LINGUA επίσης, σαν στόχο έχουν την προαγωγή της γλωσσικής κατάρτισης του εργατικού δυναμικού στην βιομηχανία.

Οι εταιρικές σχέσεις του PETRA έχουν προαγάγει υλικά διδασκαλίας για χρήσεις σε διάφορες χώρες, ιδιαίτερα σε τομείς νέας τεχνολογίας, π.χ. επιτραπέζια εκδοτικά συστήματα.

II. 2. 1. Επανακατάρτιση των εκπαιδευτών.

Η αποτελεσματική εφαρμογή των προγραμμάτων κατάρτισης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ποιότητα και την αφοσίωση των εκπαιδευτών. Η επένδυση των προγραμμάτων στην κατάρτιση των εκπαιδευτών έχει υψηλή πολλαπλασιαστική αξία για τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης συνολικά.

Στο PETRA η κοινή διακρατική δράση για την κατάρτιση ή την επανακατάρτιση των εκπαιδευτών και των συμβούλων προσανατολισμού αποτελεί κεντρικό σημείο του προγράμματος. -εδομένου του γεγονότος ότι υπάρχει ανάγκη να αλλάξει ο προσανατολισμός από το προϊόν προς τον πελάτη, η ικανότητα εμπορικής προώθησης και διαχείρισης σχεδίων των εκπαιδευτών και των οργανισμών κατάρτισης είναι επένδυση προτεραιότητας στα πλαίσια του COMETT, του FORCE και του EUROTECNET.

Τα COMETT και EUROTECNET έχουν κοινό συμφέρον α καταρτίζουν τους εκπαι-

δευτές (ειδικότερα στη βιομηχανία) και δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην κατάρτιση στις νέες τεχνολογίες κατάρτισης που συνδέονται τόσο με την ανοιχτή όσο και με την εξ αποστάσεως μάθηση.

Στο πρόγραμμα ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ κατάρτιση των εκπαιδευτών των νέων εργαζομένων είναι βασική προτεραιότητα των εθνικών οργανισμών.

Το LINGUA δίνει μεγάλη έμφαση στην αρχική και στην ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση των καθηγητών ξένων γλωσσών και το ERASMUS έχει επίσης καταβάλλει ιδιαίτερες προσπάθειες προκειμένου να ενθαρρύνει τη συμμετοχή στον τομέα της εκπαίδευσης καθηγητών.

II. 2. 1α. Οφέλη από την εργασία σε ευρωπαϊκή κλίμακα : αυξημένες και πρόσθετες ευρωπαϊκές δαπάνες από τα κράτη μέλη.

Τα προγράμματα δημιούργησαν πολλές ευκαιρίες για την βελτίωση της αποδοτικότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης επιτυγχάνοντας οικονομίες κλίμακος, διευκολύνοντας την προσβαση σε άλλες πηγές χρηματοοικονομικής υποστήριξης και δίνοντας κοινή απάντηση σε κοινές ανάγκες και στόχους. Η ευρωπαϊκή συνεργασία και δικτύωση μέσω των κοινοτικών προγραμμάτων δίνει οικονομίες κλίμακος για τα κράτη - μέλη και τα εθνικά συστήματα αποφεύγουν δραστηριότητες τέτοιες που αν αναπαράγονταν σε κάθε χώρα, θα ήταν δαπανηρές και δύσκολα θα συντονίζονταν.

Η ύπαρξη δικτύων σε όλα τα προγράμματα, σαν πλαίσια συνεργασίας, διευκολύνει την αναζήτηση των καταλλήλων εταιριών.

Η χορήγηση χρηματικής υποστήριξης εκκίνησης στα πλαίσια του ERASMUS συχνά συμβάλλει στο άνοιγμα άλλων πηγών εισοδήματος για σχέδια. Τα περισσότερα κράτη - μέλη και αρκετές περιφέρειες έχουν από μόνα τους εισαγάγει συμπληρωματικά σχήματα χορήγησης φοιτητικών υποτροφιών που συνδέονται με το ERASMUS.

Η σχετικά χαμηλή χρηματοδότηση όσων συμμετέχουν στο πρόγραμμα PETRA όχι μόνο ανοίγει την πόρτα για την ευρωπαϊκή συνεργασία, αλλά ταυτόχρονα παρακινεί τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν τους άλλους χρηματοοικονομικούς, ανθρώπινους και φυσικούς πόρους κατά τρόπο που να βοηθάται η διακρατική εταιρική σχέση

και να γίνεται εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της με πολύ υψηλή απόδοση.

Το TEMPUS παρέχει πλαίσιο για την ανάπτυξη της εθνικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσα στις καινούριες δημοκρατίες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και επίσης εντάσσει την ανάπτυξη εκπαιδευτικής πολιτικής σε ένα ευρύτερο πλαίσιο της ομάδας των 24 χωρών στα πλαίσια του PHARE.

Η διακρατική περιφερειακή συνεργασία στα πλαίσια του ERASMUS και του COMETT οδηγεί σε συμφωνίες διαπανεπιστημιακής συνεργασίας για την κατανομή των πόρων σε προσωπικό καθώς και των εγκαταστάσεων προκειμένου να μεγιστοποιήσουν τους πόρους της (των) εν λόγω περιοχής (ων).

Τα περιφερειακά και τομεακά δίκτυα στο πλαίσιο του COMETT επιτρέπουν σε ομάδες ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να διαδραματίσουν ένα ρόλο μεσίτη για τη βιομηχανία στις ενώσεις με υψηλή απόδοση (κυρίως σε σχέση με τις διακρατικές συμφωνίες τοποθέτησης φοιτητών σε θέσεις στην βιομηχανία). Οι ενώσεις αυτές είναι επίσης χρήσιμες για την εμπορία προϊόντων κατάρτισης που προκύπτουν από την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η εργασία σχετικά με την παραγωγικότητα των νέων εκπαιδευτικών προσεγγίσεων ειδικά στην ανοικτή και στην εξαποστάσεως μάθηση συνεχίζεται σε πολλά προγράμματα, κυρίως στα LINGUA, COMETT, ERASMUS. Η εργασία αυτή βασίζεται στην αναζήτηση οικονομιών κλίμακας καθώς και στην ικανοποίηση των αναγκών των χρηστών σε απομακρυσμένες περιοχές της Ευρώπης όπου η παροχή κατάρτισης μέσω παραδοσιακών τρόπων είναι ασύμφορη.

II. 3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Η οικονομικοκοινωνική συνοχή είναι ένας θεμελιώδης όρος για την ισορροπημένη ανάπτυξη της Κοινότητας και η εκπαίδευση και η κατάρτιση έχουν κριθεί σαν ο κρίσιμος παράγοντας για την επίτευξη σωστής κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης σε όλα τα κράτη - μέλη. Καμμιά ομάδα κρατών δεν μπορεί σήμερα να ισχυριστεί ότι έχει πετύχει ανάπτυξη υψηλής ποιότητας, αν ένα σημαντικό μέρος του ανθρώπινου δυναμικού της παραμένει ανεκμετάλλευτο, πλεονάζον ή υποαπασχολούμενο.

II. 3. α. Συγκεκριμένα οφέλη για τις περισσότερο απομακρυσμένες / μειονεκτούσες περιοχές.

Τα προγράμματα προσπαθούν να αντισταθμίσουν τις προσθετες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν άτομα και οργανισμοί σε λιγότερο ευνοημένες ή/και περισσότερο απομακρυσμένες περιφέρειες, κυρίως παρέχοντας πρόσθετες πληροφορίες, τεχνική βοήθεια ή και χρηματοοικονομική υποστήριξη. Συγκεκριμένες προσπάθειες έχουν γίνει, π.χ. τα δυό τελευταία χρόνια για την γρήγορη ένταξη των νέων γερμανικών κρατιδίων στα διάφορα προγράμματα. Εφαρμόζεται θετική διακριση κατά την επιλογή σχεδίων στα οποία συμμετέχουν ή τα οποία υποστηρίζουν λιγότερο ευνοημένες περιοχές.

Στο COMETT πραγματοποιήθηκε συντονισμένη εκστρατεία προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το δίκτυο περιφερειακών ενώσεων είναι διακοινοτικό. Σχεδόν όλες οι περιφέρειες της Κοινότητας συμμετέχουν, βάζοντας έτσι τη βάση για τη διαπεριφερειακή συνεργασία καθώς και για συγκεκριμένα σχέδια στα πλαίσια διάφορων κοινοτικών προγραμμάτων.

Στο ERASMUS, στο LINGUS, στο COMETT και στο PETRA υπάρχουν: i. μηχανισμοί οι οποίοι διασφαλίζουν την ισόρροπη ροή των φοιτητών σε όλη την Κοινότητα και ii. χρηματοοικονομικοί κανόνες οι οποίοι λαμβάνουν υπόψη τους τη διαφορά κόστους σπουδών στις διάφορες χώρες του εξωτερικού καθώς επίσης προβλέπουν μια

περισσότερο γενναιόδωρη χρηματοδότηση για τις λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες.

Οι προσπάθειες ενημέρωσης του κοινού για το ERASMUS στην Ελλάδα και στην Πορτογαλία οδήγησαν στη ριζική βελτίωση του επιπέδου συμμετοχής αυτών των χωρών.

Το LINGUA προσφέρει συγκεκριμένη συμβουλευτική υποστήριξη για τις περισσότερο απομακρυσμένες χώρες προκειμένου να τις βοηθήσει να προετοιμάσουν σωστά σχέδια καθώς και να δώσουν ειδική προσοχή στις γλώσσες των μειονοτήτων.

Στα ERASMUS και COMETT η πρακτική της εξασφάλισης της πλήρους συμμετοχής της τριτοβάθμιας μη πανεπιστημιακής εκπαίδευσης ευνοεί την ισόρροπη συμμετοχή στο βαθμό που πολλά μη πανεπιστημιακά ιδρύματα βρίσκονται στις περισσότερο απομακρυσμένες περιφέρειες.

II. 3. β. Αποκεντρωμένη υλοποίηση : ανταπόκριση στις περιφερειακές ανάγκες

Όλα τα προγράμματα έχουν φτιάξει τη δική τους ξεχωριστή διάταξη αποκεντρωμένων μονάδων ή οργανισμών που βοηθού στην υλοποίησή τους φέρνοντας την ενημέρωση και τις συμβουλές πιο κοντά σε όλες τις περιφέρειες.

Όσον αφορά την παροχή πληροφοριών, υπάρχουν πολλές περιπτώσεις δικτύων εθνικών οργανισμών ή μονάδων συντονισμού (π.χ. ΝΕΟΛΑΙΑ ΠΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ, COMETT, FORCE και PETRA) που μπορούν να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στις τοπικές προτεραιότητες.

Σε ότι αφορά τις δομές υλοποίησης :

Το COMETT μεταβιβάζει σημαντικές αρμοδιότητες στις περιφερειακές δομές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης-βιομηχανίας προκειμένου να συνδέσει στενότερα, και σε ορισμένες περιπτώσεις, άμεσα τις πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης με τους οργανισμούς και τις αρχές περιφερειακής ανάπτυξης.

Στο ERASMUS οι εθνικές αρχές χορήγησης υποτροφιών (NGAA) είναι αποκεντρωμένοι οργανισμοί για την κατανομή της χρηματοοικονομικής υποστήριξης προς τους φοιτητές στα πλαίσια των εθνικών πολιτικών και προτεραιοτήτων.

Οι εθνικοί οργανισμοί του LINGUA παίζουν επίσης βασικό ρόλο στην υλοποίηση

στην υλοποίηση του προγράμματος συνολικά καθώς και στη διαχείριση των δύο αποκεντρωμένων ενεργειών.

Στο ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ οι εθνικοί οργανισμοί είναι αποκεντρωμένοι για την κατανομή κονδυλίων στα σχέδια ανταλλαγών.

II. 3. γ. Συγκεκριμένα σχέδια για τη μεταφορά γνώσεων προς τις λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες.

Παράλληλά με το γενικό ενδιαφέρον, να διασφαλιστεί η συμμετοχή και να φτάσει ο αντίκτυπος των προγραμμάτων σε όλη την Κοινότητα, τα προγράμματα χρηματοδοτούν σχέδια που στοχεύουν σε συγκεκριμένες κοινοτικές περιφέρειες.

Τα προγράμματα ERASMUS και COMETT προωθούν την ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών καθώς και άλλα σχέδια που προορίζονται ειδικά για την μεταφορά γνώσεων και εμπειρογνωμοσύνης από τις περισσότερο στις λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες.

Οι υποτροφίες του ERASMUS βοήθησαν στην επέκταση των Ευρωπαϊκών συνδέσμων και εταιρειών σε χώρες οι οποίες συμμετείχαν λίγο ή καθόλου.

Αρκετά προγράμματα έχουν σαφείς δεσμούς με ενέργειες στα πλαίσια των διαρθρωτικών πολιτικών και έτσι παρέχουν υποστήριξη εκπαίδευσης και κατάρτισης για την περιφερειακή ανάπτυξη στις πλέον μειονεκτούσες περιφέρειες. Οι δεσμοί αυτοί μπορεί να είναι σε επίπεδο προγράμματος (π.χ. στα πλαίσια του FORCE και του EUROTECNET, με στενούς λειτουργικούς δεσμούς με το EUROFORM PIC) ή σε επίπεδο σχεδίου (π.χ. COMETT και PETRA) ή και στα δύο. Επιπλέον, τα δεδομένα της Κοινότητας για τα προγράμματα δίνουν αναλύσεις ανά περιφέρεια για τον αντίκτυπο κάθε προγράμματος.

Περισσότερα από το 60% των σχεδίων του προγράμματος PETRA ENTP σε λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες έχουν δημιουργήσει εταιρικές σχέσεις με σχέδια εκτός των χωρών αυτών.

Στο EUROTECNET η διάδοση των καινοτόμων προτύπων της επαγγελματικής κατάρτισης χρησιμεύει για να ενισχύσει μια ισόρροπη και συνεκτική αγορά εργασίας. Το πρόγραμμα αυτό αναπτύσσει επίσης μεθοδολογικές/παιδαγωγικές ιδέες για να υποστηρίξει τις προσπάθειες που γίνονται μέσα στα πλαίσια των διαρθρωτικών ταμείων.

II. 3. δ. Ενεργός συμμετοχή των περιφερειών σε όλη την Κοινότητα.

Μέσα από το ERASMUS η διαπανεπιστημιακή συνεργασία έχει γίνει σε όλες τις περιφέρειες χαρακτηριστικό της Κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων πολλών περιφερειών στις οποίες δεν υπήρχε περάδοση τέτοιας συνεργασίας.

Η διαπεριφερειακή συνεργασία (π.χ. Καταλωνία - Λομβαρδία - Βάδη - Βυρτεμβέργη - Ροδανός - Άλπεις) άρχισε επίσης να ναθεί στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την υποστήριξη του προγράμματος, όπως και η διασυνοριακή περιφερειακή συνεργασία σε περιοχές όπως το τρίγωνο Σάαρ - Λορένη - Λουξεμβούργο.

Το δίκτυο των περιφερειακών συμπράξεων βιομηχανίας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης του COMETT (UETP), στο οποίο συμμετέχουν πλήρως όλες οι χώρες της ΕΟΚ και της ΕΖΕΣ, παρέχει σημαντικά κέρδη και οφέλη καθώς και νέες δραστηριότητες και υπηρεσίες σε περιφερειακό επίπεδο. Μαζί, αποτελούν μία ισχυρή δομή για την περιφερειακή συνεργασία και τις ανταλλαγές (π.χ. μέσω των αναλύσεων των αναγκών κατάρτισης και των ανταλλαγών καταρτιζομένων και εκπαιδευτών).

ΚΕΦ. Δ'

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Η εξέλιξη των κοινοτικών προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης συνέπεσε με την άνοδο του ενδιαφέροντος για την ανάπτυξη της έννοιας της "Ευρώπης των λαών". Η ιδέα και η πρακτική της ευρωπαϊκής οικογένειας αντανακλάται και ενισχύεται από το είδος της εμπειρίας που προσφέρουν. Είναι τα ίδια τα προγράμματα όργανα ελεύθερης κυκλοφορίας και αποδείξεις της αναγνώρισης της Ευρωπαϊκής ποικιλομορφίας. Δίνουν μιά γεύση από την πραγματικότητα της ευρωπαϊκής ένωσης και ενότητας : της ελεύθερης κυκλοφορίας ανθρώπων, ιδεών και προϊόντων. Όλα αυτά τα προσφέρουν μέσω των αναπτυγμένων δικτύων τους και μέσω της πολυγλωσσίας που προάγουν σε ολοένα περισσότερους ανθρώπους στους οποίους δίνουν την ευκαιρία να μάθουν για την οικοδόμηση της Κοινότητας και να συμμετοχούν σ' αυτήν.

1. Συνεχής εξέλιξη ατόμων και ενώσεων στη διαδικασία της ευρωπαϊκής οικοδόμησης.

Τα κοινοτικά προγράμματα σχεδιάστηκαν έτσι ώστε να ενισχύουν τη διαρκή υποδομή και τα μέσα δικτύωσης από τα οποία τόσο τα άτομα όσο και οι ομάδες μπορούν να συνεχίσουν να επωφελούνται ή να συμμετέχουν μετά τη λήξη του επιχορηγούμενου σχεδίου της. Πολλές από τις δραστηριότητες με κοινοτική υποστήριξη έχουν καταστεί έτσι πολύ επιτυχή στοιχεία στα πλαίσια των επαγγελματικών δικτύων και των δομών των κρατών - μελών.

Ευρωπαϊκές ενώσεις και εταιρείες στον τομέα της εκπαίδευσης (π.χ. η Ευρωπαϊκή Ένωση για την εκπαίδευση Μηχανικών, η ένωση για την εκπαίδευση καθηγητών στην

Ευρώπη) έλαβαν πολύ μεγάλη υποστήριξη από την Κοινότητα μέσω των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Αυτή η υποστήριξη που είναι διαρθρωμένη σε προγράμματα όπως το ERASMUS και το TEMPUS, τους επέτρεψε να εδραιώσουν τις δραστηριότητές τους, να αποκτήσουν μέλη σε όλη την Κοινότητα και να δίνουν συμβουλές και υποστήριξη σχετικά με την Ευρωπαϊκή συνεργασία και τις ανταλλαγές.

Τα προγράμματα διαμορφώνουν γενιές διαχειριστών σχεδίων οι οποίοι έχουν να αντιμετωπίσουν τις διαφορετικές εθνικές πραγματικότητες και στις περιπτώσεις παίζουν ενεργό πολλαπλασιαστικό ρόλο για την Ευρώπη. Το COMETT ειδικά σχεδιάζει προγράμματα κατάρτισης για διαχειριστές σχεδίων οι οποίοι αντιμετωπίζουν νέα "μίγματα" ειδικοτήτων που δεν παρείχαν μέχρι τώρα τα υφιστάμενα σχήματα κατάρτισης.

Το ευρύ φάσμα δικτύων και υποδικτύων που ενεργοποιούνται από τα κοινοτικά προγράμματα συνιστά μιά ευέλικτη και αποδοτική απάντηση στις έντονες ανάγκες εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλους τους τομείς και σε όλα τα επίπεδα, η οποία επιτρέπει σε ένα μέγιστο βαθμό ατόμων να συμμετάσχουν στη διαδικασία της Ευρωπαϊκής οικοδόμησης στη διάρκεια της καθημερινής τους ζωής.

2. Ισότητα ευκαιριών

Η ισότητα ευκαιριών είναι το κύριο μέλημα των προγραμμάτων που αντανακλάται ευρέως στις λειτουργίες των προγραμμάτων. Οι στόχοι που συνοδεύονται με την ισότητα προάγονται επίσης από τις δραστηριότητες πολιτικές των προγραμμάτων για την οικονομική και κοινωνική συνοχή, εφόσον οι ενέργειες αυτές τείνουν να υποστηρίξουν τις λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες.

Στη δεύτερη φάση του ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ το ένα τρίτο της χρηματοδότησης του προγράμματος προορίζεται για την άμεση υποστήριξη των μειονεκτούντων νέων (χρηματοδοτούνται κατά 75%).

Οι στόχοι της ισότητας, ακόμη και αν δεν δηλώνονται ρητώς στους επιμέρους στόχους των προγραμμάτων, αντανακλώνται στη λειτουργία τους μέσω της πολιτικής επιλογής και παρακολούθησης της εφαρμογής τους. Στο FORCE, στο COMETT και στο PETRA οι στόχοι αυτοί επηρεάζουν την ιεράρχηση των εφαρμογών καθώς και τη

διαμόρφωση ενός συγκεκριμένου τομέα κατάρτισης στον οποίο προσφέρεται χρηματοοικονομική υποστήριξη. Έτσι υπάρχουν πολλά ειδικά σχέδια ή εκδηλώσεις που ασχολούνται με τις ανάγκες της ισότητας.

3. Προώθηση της ισότητας ευκαιριών για τις γυναίκες.

Το ενδιαφέρον για την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών αντανακλάται στη δραστήρια προσέγγιση αρκετών προγραμμάτων, τα οποία δρουν συμπληρωματικά ως προς τα μέτρα που έχουν ληφθεί σε επίπεδο κράτους - μέλους. Συγκεκριμένα, το δίκτυο IRIS έχει θέσει την κατάρτιση των γυναικών στα πολιτικά θέματα της ημερήσιας διάταξης εστιάζοντας την προσοχή στον κρίσιμο ρόλο αυτής της κατάρτισης για την ανάπτυξη των ειδικοτήτων και της ανταγωνιστικότητας που χρειάζεται στην Ευρώπη της δεκαετίας του '90.

Το EUROTECNET έχει υποστηρίξει την ανάπτυξη σχεδίων επίδειξης που απευθύνονται κατά το μεγαλύτερο μέρος τους ή στο σύνολο τους σε γυναίκες και στοχεύουν στην καθιέρωση στρατηγικών και πολιτικών κατάρτισης για το γυναικείο εργατικό δυναμικό.

Το IRIS είναι ένα δυναμικό ευρωπαϊκό δίκτυο με συμμετοχή 500 περίπου οργανισμών κατάρτισης, που παρέχει πληροφορίες σχετικά με την κατάρτιση μέσω των εντύπων του και των υπηρεσιών του, προάγει την κατάρτιση των γυναικών μέσω της επιδότησης διαφημιστικών εκστρατειών, τεχνικών εργαστηρίων και σεμιναρίων και προωθεί τις επαφές και τις ανταλλαγές μέσω επισκέψεων, επιδότηση για τη δημιουργία εταιρικών σχέσεων και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Στο COMETT υπάρχει μία ειδική σύμπραξη τριτοβάθμιας εκπαίδευσης - βιομηχανίας που ασχολείται αποκλειστικά με θέματα κατάρτισης γυναικών στην τεχνολογία. Το δίκτυο αυτό έχει ευρεία κοινωνική κάλυψη και συνδέεται με την κοινοτική πρωτοβουλία IRIS.

Το FORCE υποστηρίζει σχέδια που αφορούν ειδικά τις ανάγκες συνεχούς επαγγελματικής κατάρτισης των γυναικών και η ισότητα ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες αποτελεί βασική προτεραιότητα του προγράμματος.

Από την άποψη της διασφάλισης της γυναικείας συμμετοχής, το PETRA και το

ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ κατόρθωσαν να έχουν αριθμητικά ίση συμμετοχή νέων ανδρών και γυναικών, το COMETT έχει υψηλότερο ποσοστό γυναικείας συμμετοχής στις τοποθετήσεις φοιτητών σε θέσεις τεχνολογίας σε επιχειρήσεις (ανάλογα με το ποσοστό γυναικών που είναι εγγεγραμμένες σε τμήματα μηχανικών και σε τεχνολογικά τμήματα), στο ERASMUS παρατηρούμε από την έναρξή του μιά σταθερή αύξηση του αριθμού των φοιτητριών που λαμβάνουν υποστήριξη (το ποσοστό έφτασε στο 56,4% το 1989-1990), ενώ η συχνότητα εμφάνισης φοιτητριών μεταξύ των υποτρόφων του ERASMUS είναι σημαντικά υψηλότερη σε σχέση με το ποσοστό φοιτητριών στο σύνολο του φοιτητικού πληθυσμού που σπουδάζει γνωστικά αντικείμενα τα οποία θεωρούνται παραδοσιακά ανδρικά "προπύργια".

4. Μέτρα υπέρ των κοινωνικοοικονομικά μειονεκτούντων.

Αρκετά προγράμματα υιοθέτησαν συγκεκριμένα μέτρα υπέρ των νέων ανθρώπων που προέρχονται από μειονεκτούν κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον, οι οποίοι γενικά υστερούν από άποψη μόρφωσης και κατάρτισης και είχαν στη ζωή τους λίγες ευκαιρίες να συμμετάσχουν σε διακρατικές δραστηριότητες κατάρτισης.

Μιά πρόσφατη στατιστική έρευνα έδειξε ότι περίπου το ένα τρίτο των συμμετέχοντων στο PETRA άνηκε στην ομάδα των κοινωνικοοικονομικά μειονεκτούντων, πολλά σχέδια προσφέρουν ευνοϊκό περιβάλλον μάθησης για ομάδες νέων που απέτυχαν στα παραδοσιακά συστήματα κατάρτισης.

Στο πρόγραμμα FORCE η πρόσβαση στην κατάρτιση για τους λιγότερο ειδικευμένους είναι βασικό κριτήριο για τον καθορισμό της επιλογής στο σχέδιο. Η κατάρτιση στις βασικές ικανότητες στο χώρο εργασίας, όπως η εκμάθηση απλών αριθμητικών πράξεων και ανάγνωσης και γραφής είναι σημαντικό στοιχείο σε πολλά σχέδια.

Στο LINGUA και στο ERASMUS ζητείται απ' τους εθνικούς οργανισμούς που είναι αρμόδιοι για τη χορήγηση φοιτητικών υποτροφιών να δώσουν ειδική προσοχή στους μειονεκτούντες υποψήφιους, όταν αποφασίζουν την επιλογή και το ποσό πληρωμής.

5. Ενέργειες για άτομα με σωματική αναπηρία.

Στο PETRA οι εθνικές μονάδες συντονισμού διοργανώνουν ειδική τεχνική και υποστήριξη για να επιτρέψουν στα άτομα με αναπηρίες να συμμετάσχουν στα προγράμματα τοποθέτησης φοιτητών ή νέων εργαζομένων σε θέσεις στην βιομηχανία ή σε επιχειρήσεις.

Στον τομέα των γλωσσών το LINGUA χρηματοδοτεί ένα σημαντικό σχέδιο (Lingua Surda) για τους βαρύκοους.

Ειδικές ανταλλαγές για άτομα με αναπηρίες χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ καθώς και από ολοκληρωμένα σχέδια στα οποία συμμετέχουν άτομα με σωματικές καθώς και μή σωματικές ανάγκες.

Στο ERASMUS και στο FORCE δόθηκε υποστήριξη για ορισμένο αριθμό σχεδίων και δραστηριοτήτων υποστήριξης που ήταν ειδικά προσανατολισμένα προς την προαγωγή των ευκαιριών εκπαίδευσης και κατάρτισης των ατόμων με σωματικές αναπηρίες.

ΚΕΦ. Ε΄

ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΓΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ

Η μεταφορά γνώσεων και εμπειρογνωμοσύνης από χώρα σε χώρα μέσα στην Κοινότητα (και σταδιακά σε μιά ευρύτερη Ευρώπη και έξω απ' αυτήν) είναι κύριο χαρακτηριστικό των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η εφαρμογή των προγραμμάτων σε όλη την Κοινότητα λειτούργησε καταλυτικά και διαρθρωτικά για τη δημιουργία μιάς Ευρωπαϊκής Κοινότητας μάθησης μέσα από τη δημιουργία κοινών στόχων και κοινών πλαισίων πολιτικής και δράσης σε κοινοτικό επίπεδο. Τα κοινοτικά προγράμματα ενθάρρυναν και χρηματοδότησαν διάφορα συστήματα και δίκτυα ανοικτής και εξ αποστάσεως διδασκαλίας στην Κοινότητα. Τα προγράμματα δημιούργησαν ειδικά διευρωπαϊκά δίκτυα για τη μεταφορά γνώσεων. Καθένα απο αυτά απαραγει τη δική του ενέργεια και δημιουργεί ολοένα και ευρύτερες δυνατότητες συνεργασίας σε όλες τις περιφέρειες και τους τομείς, τόσο στα πλαίσια του συγκεκριμένου προγράμματος όσο και έξω απ' αυτά.

Πολλά προγράμματα είχαν εξαιρετική επιτυχία δεδομένου ότι κατόρθωσαν να τραβήξουν στο ρεύμα της Ευρωπαϊκής ενοποίησης μειονεκτούντα, έως σήμερα, κράτη - μέλη και μειονεκτούντες περιφέρειες.

Το ERASMUS επέκτεινε τη διαπανεπιστημιακή συνεργασία πέρα από τους παραδοσιακούς τομείς και τύπους πανεπιστημιακών ιδρυμάτων στους οποίους η συνεργασία ήταν ήδη καθιερωμένη και κυρίως μέσω των σχεδίων ανάπτυξης κοινών προγραμμάτων σπουδών, βοήθησε διάφορα ιδρύματα σε λιγότερο ευνοημένα μέρη της Κοινότητας να εισάγουν νέους τομείς της επιστήμης στα προγράμματά τους.

Η στόχευση σε συγκεκριμένους τομείς όσον αφορά τις ενώσεις τριτοβάθμιας εκπαίδευσης - βιομηχανίας του COMETT διασφάλισε μιά ευρεία ισορροπία ενώσεων σε βιομηχανικούς και τεχνολογικούς τομείς στρατηγικής σημασίας για την κοινότητα.

Τα διακρατικά σχέδια του FORCE έχουν επίσης εξαπλωθεί σε βασικούς βιομηχανικούς τομείς.

1. Δημιουργία κοινών πλαισίων για ανάλυση.

Η δημιουργία και η υιοθέτηση ενός κοινού πλαισίου για την ανάλυση της δράσης και την αναγκη της ανάληψης δράσης είναι χαρακτηριστικό που απαντά συχνά στα προγράμματα, ενώ συχνά δημιουργεί νέα εργαλεία ανταλλαγών και ανάπτυξης πολιτικής.

Στο πρόγραμμα LINGUA ομάδες γλωσσικών εμπειρογνομόνων εξετάζουν τις ειδικές γλωσσικές ανάγκες εξειδικευμένων τομέων της βιομηχανίας και του εμπορίου και αναπτύσσουν καινοτόμα πρότυπα για την πιστοποίηση της κατάρτισης στις γλώσσες σε σχέση με την οικονομική ζωή.

Στο FORCE οι πολιτικές συνεχούς κατάρτισης αναλύονται σε εθνικό, τομεακό και επιχειρηματικό επίπεδο σε όλη την Κοινότητα.

Μιά καλύτερη γνώση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας διασφαλίζεται μέσα από τα προγράμματα ανταλλαγών, ιδιαίτερα στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS, που αφορούν ορισμένους επιστημονικούς κλάδους όπως το δίκαιο, η οικονομία, οι επιστήμες του ανθρώπου, η διεύθυνση επιχειρήσεων των οποίων τα περιεχόμενα άπτονται των κοινοτικών εξελίξεων.

2. Καινοτομία στην Ευρωπαϊκή ανοικτή και εξ αποστάσεως διδασκαλία.

Η ανοικτή και η εξ αποστάσεως διδασκαλία αναγνωρίζεται ως μέσο για την υλοποίηση πιά εύκαμπτων και αποδοτικών επιμορφωτικών συστημάτων, ιδίως δεδομένης της εμφάνισης πιά ισχυρής και εύχρηστης τεχνολογίας. Τα κοινοτικά προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης εκμεταλλεύτηκαν το γεγονός αυτό και υποστήριξαν πλατιές καινοτομίες, είτε σχετικά με τα συστήματα παροχής ανοιχτής και εξαποστάσεως διδασκαλίας είτε σχετικά με επιμέρους σχέδια που χρησιμοποιούν νέες προσεγγίσεις στην εξ αποστάσεως διδασκαλία. Τα κοινοτικά προγράμματα ενίσχυσαν τη

δικτύωση κοινοτικών ανοιχτών πανεπιστημίων και με τον τρόπο αυτό υποστήριξαν επίσης νέα ανοιχτά πανεπιστήμια σε χώρες όπου προηγουμένως αυτά ήταν ανύπαρκτα.

Στο COMETT, το 30% περίπου του προϋπολογισμού του προγράμματος έχει δαπανηθεί για συστήματα και υλικά ανοιχτής και εξ αποστάσεως διδασκαλίας. Στα σχέδια που υποστηρίχθηκαν περιλαμβάνονται νέα δίκτυα εξ αποστάσεως διδασκαλίας όπως το EADTO, SATURN, EUROPACE και EUROSTEP (που υποστήριξαν πρωτοπόρα για την ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής υποδομής για τη διακρατική παροχή μαθημάτων μαθημάτων κατάρτισης), καθώς και ειδικά μαθήματα εξ αποστάσεως διδασκαλίας, που συχνά προορίζονται ειδικά για μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δεν μπορούν να επιτρέψουν στο προσωπικό τους να μην εργάζεται για να καταρτιστεί.

Αυτή η διδασκαλία είχε ως αποτέλεσμα το στενό συντονισμό με το κοινοτικό πρόγραμμα DELTA που χρηματοδοτεί έρευνα στον τομέα της μαθησιακής τεχνολογίας. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται η προανταγωνιστική έρευνα σε νέα συστήματα να περάσει σε πλήρως ανεπτυγμένες δραστηριότητες κατάρτισης στο πλαίσιο του COMETT.

3. Βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

Οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες υποστηρίζουν τις προσπάθειες των κρατών - μελών να βελτιώσουν την συνολική ποιότητα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και επίσης υποστηρίζουν οποιαδήποτε σύγκλιση είναι αναγκαία από την πλευρά της ελεύθερης κυκλοφορίας ανθρώπων και ιδεών μέσα στην ενιαία αγορά. Η διασύνδεση μεταξύ των επιχειρήσεων της βάσης σε όλη την κοινότητα παρέχει άμεση γνώση της κατάστασης στο χώρο της τεχνικής και έτσι δίνει το έναυσμα για επισκόπηση και καινοτομία. Το πρόσφατο ενδιαφέρον για τη λήψη οργανωμένων μέτρων και την υιοθέτηση μεθόδων για την εξασφάλιση ποιότητας έχει καταστήσει αυτή την ανταλλαγή εμπειριών και προτύπων, που είναι μέλημα όλων των κοινοτικών προγραμμάτων, επιταγή.

Η βελτίωση της ποιότητας παράγεται μέσω εταιρικών σχέσεων που σκοπό έχουν να φέρουν την κατάρτιση πιο κοντά στον πελάτη (π.χ. στο COMETT και στο FORCE), μέσω της συμβολής της σωστής γλωσσικής πρακτικής στην ποιότητα του σχεδίου (LINGUA)

και μέσω υποδειγματικών σχεδίων τα οποία διαδίδουν την ορθότερη πρακτική. Το EUROTECNET μπορεί να θεωρηθεί ως πρόγραμμα εξασφάλισης της ποιότητας μέσω της δικτύωσης των προτύπων σχεδίων του και η διαμόρφωση στα πλαίσια του PETRA ενός λεπτομερούς συνόλου κοινών στόχων έχει ως κύριο στόχο του τη βελτίωση της ποιότητας. Οι επαφές μεταξύ αρκετών χιλιάδων ακαδημαϊκών το χρόνο στα πλαίσια του ERASMUS αρχίζουν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στη βελτίωση και στην ενθάρρυνση των καινοτομιών όσον αφορά τη μεθοδολογία.

Η ίδια η ευρωπαϊκή δικτύωση αποτελεί σε πολλές περιπτώσεις παράγοντα ποιότητας όσον αφορά την κατάρτιση προχωρημένου επιπέδου. Στην τεχνολογία αιχμής, π.χ. η υψηλή ποιότητα μπορεί να διασφαλιστεί μόνο μέσω της ευρωπαϊκής συνεργασίας, εφόσον οι τομείς εμπειρογνωμοσύνης γίνονται ολοένα και περισσότερο εξειδικευμένοι και συγκεντρωμένοι σε επιλεγμένες περιοχές.

Η εξασφάλιση της ποιότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση έχει γίνει η ίδια νέα ειδικότητα και οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες προωθούν συγκεκριμένα σχέδια στα πλαίσια του COMETT για τις τεχνικές διασφάλισης ποιότητας τόσο σε επίπεδο αρχικής εκπαίδευσης όσο και σε επίπεδο συνεχούς εκπαίδευσης.

Τα σχέδια του FORCE ασχολούνται με τον αντίκτυπο της ποιότητας της κατάρτισης και της ειδίκευσης των εργαζομένων. Το TEMPUS μπορεί να θεωρηθεί ως συγκεκριμένη δράση αύξησης και διασφάλισης της ποιότητας για την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.

Δυνατότητες επισκέψεων μελέτης σε διάφορα προγράμματα επιτρέπουν σε υποτρόφους να αυξήσουν τις γνώσεις τους σχετικά με τις εξελίξεις σε άλλα μέρη της Κοινότητας.

4. Ενίσχυση και υποστήριξη άλλων κοινοτικών πολιτικών και προγραμμάτων.

Η φύση και η ποικιλομορφία της εκπαίδευσης και της κατάρτισης συμβάλλουν άμεσα ή έμμεσα σε πολλούς άλλους τομείς της Κοινοτικής πολιτικής. Η έρευνα και η ανάπτυξη από τη μία πλευρά, η εκπαίδευση και η κατάρτιση από την άλλη συνδέονται ως κρίκοι μιάς αλυσίδας γνώσεων και ειδικοτήτων που χρειάζονται για να μεταβιβα-

στούν τα κοινωνικά και οικονομικά οφέλη.

Ειδικότερα το FORCE και το EUROTECNET έχουν ενισχυθεί από την Κοινοτική πρωτοβουλία EUROFORM. Το FORCE και το COMETT λειτουργούν επίσης συμπληρωματικά ως προς τα μέτρα που έχουν σχεδιαστεί για να βοηθήσουν στη βιομηχανική αναδιάρθρωση και σε άλλες αλλαγές που επιβάλλει ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός.

Συνολικά, τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και σχηματίζουν ένα συνεκτικό σύνολο απαντήσεων στις κοινοτικές πλευρές της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στη δεκαετία του '90, συμπεριλαμβανόμενης και της ανάγκης πρόβλεψης των τάσεων ειδίκευσης μέσω καινοτόμων προσεγγίσεων της κατάρτισης.

Τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης συμβάλλουν στην εξέλιξη των μαθημάτων και στην κατάρτιση ειδικών σε συγκεκριμένους τομείς. Η ειδική αξία της διακρατικής προσέγγισης φαίνεται σε τομείς όπως η γεωργία, το δίκαιο και το περιβάλλον, καθώς και στα δίκτυα με στόχους που αφορούν προγράμματα ή πολιτικές (π.χ. στη βιομηχανία ή στην αμοιβαία αναγνώριση τίτλων σπουδών), στην ανάπτυξη ΜΜΕ, στην περιφερειακή ανάπτυξη και στη βοήθεια στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Ως συγκεκριμένο παράδειγμα, το TEMPUS συνολικά είναι ενταγμένο στο ευρύτερο πρόγραμμα PHARE για την οικονομική ανάπτυξη των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

5. Σεβασμός της Εθνικής και Περιφερειακής ποικιλομορφίας.

Τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης σχεδιάστηκαν έτσι ώστε να συνεκτιμούν την εθνική και την περιφερειακή πρακτική. Δεδομένων των διαφορετικών ιστορικών, γλωσσικών, πολιτισμικών και επιστημονικών παραδόσεων στο χώρο εκπαίδευσης και κατάρτισης η προσέγγιση αυτή είναι η μόνη κατάλληλη.

Το ERASMUS, το LINGUA, το COMETT και το TEMPUS έχουν όλα ξεκινήσει από τη βασική παραδοχή της αυτονομίας του Πανεπιστημίου και λειτουργούν από "τη βάση προς την κορυφή" περισσότερο παρά από "την κορυφή προς τη βάση" σε όλα τα σχέδια που υποστήριξαν. Η διαδικασία αυτή αντανakλάται, π.χ. στο σύστημα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για τη μεταφορά ακαδημαϊκών μονάδων, που βασίζεται στην αμοιβαία

εμπιστοσύνη και στις εθελοντικές προσεγγίσεις. Το πρότυπο συναπόφασης για την παροχή υποστήριξης σε σχέδια του TEMPUS διασφαλίζει ότι οι εθνικές ανάγκες στις επιλέξιμες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης έχουν προτεραιότητα. Κατά γενικό κανόνα τα προγράμματα είναι επικεντρωμένα στη χρηματοδότηση του "ευρωπαϊκού" κόστους που προκύπτει από τη διακρατική λειτουργία τους π.χ. η χρηματοδότηση των φοιτητών στα πλαίσια του ERASMUS με την καταβολή του πρόσθετου κόστους σπουδών στο εξωτερικό σε σύγκριση με τις σπουδές στην "πατρίδα" θέτει την επιλογή σπουδών στο εξωτερικό στην ίδια βάση με τις σπουδές μέσα στη χώρα. Στο πρόγραμμα ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ η χρηματοδότηση προστίθεται στη χρηματοδότηση που παρέχουν τα κράτη - μέλη και προορίζεται για δραστηριότητες που οδηγούν σε περαιτέρω διακρατική συνεργασία στον τομέα της κατάρτισης της νεολαίας.

ΜΕΡΟΣ Β

ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΟΚ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

ΚΕΦ. Α΄

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ - ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ

Τα προγράμματα τα οποία ασχολούνται με την κινητικότητα των φοιτητών και των εκπαιδευτικών και ενισχύουν μ' αυτό τον τρόπο την καλύτερη επικοινωνία μεταξύ των κρατών - μελών είναι : ERASMUS, COMETT, LINGUA.

Το πρόγραμμα ERASMUS ικανοποιεί τις απαιτήσεις που απορρέουν από την τεχνική πρόοδο συνδέοντας τις διάφορες μορφές επαγγελματικής κατάρτισης με τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις.

Το πρόγραμμα COMETT ενισχύει τις τοποθετήσεις σπουδαστών σε επιχειρήσεις άλλων κρατών - μελών, ενισχύει οικονομικά τα κοινά προγράμματα συνεχούς κατάρτισης και πολυεθνικών πρωτοβουλιών και δίνει υποτροφίες για ανταλλαγές προσωπικού μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων.

Τέλος, το πρόγραμμα LINGUA είναι ένα πρόγραμμα που αποβλέπει στη βελτίωση των γλωσσικών γνώσεων νεολαίας και εργαζομένων με στόχο την προώθηση της κινητικότητας και της επικοινωνίας μεταξύ των πολιτών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Στις παρακάτω παραγράφους τα προγράμματα αυτά δίνονται πιό αναλυτικά :

A.1. ERASMUS

A.2. COMETT

A.3. LINGUA

¹ERASMUS

Σύμφωνα με απόφαση του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, την 15η Ιουνίου του 1987, θεσπίστηκε το κοινοτικό πρόγραμμα ERASMUS που έχει σχέση με την κινητικότητα των φοιτητών.

Έτσι το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εκτίμησε ότι οι θεμελιώδεις στόχοι μίας κοινοτικής πολιτικής στην επαγγελματική κατάρτιση αποβλέπουν ιδιαίτερα στην παροχή δυνατότητας σε κάθε πρόσωπο να λαμβάνει το υψηλότερο δυνατό επίπεδο επαγγελματικής κατάρτισης που είναι αναγκαίο για τις επαγγελματικές του δραστηριότητες και αναφέρονται επίσης στη διέυρυνση της επαγγελματικής κατάρτισης προκειμένου να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις που απορρέουν από την τεχνική πρόοδο συνδέοντας τις διάφορες μορφές επαγγελματικής κατάρτισης με τις οικονομικές αλλά και τις κοινωνικές εξελίξεις.

Με βάση τις παραπάνω εκτιμήσεις το Σ.Ε.Κ. αποφάσισε τα εξής :

1. Θεσπίζεται το Κοινοτικό πρόγραμμα (ERASMUS) δράσης σχετικά με την κινητικότητα των φοιτητών, προκειμένου να επιτευχθεί σημαντική αύξηση της στην Κοινότητα και να απρωθηθεί η στενότερη συνεργασία μεταξύ των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων.

2. Στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS, ο όρος "πανεπιστήμιο" καλύπτει όλους τους τύπους ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και κατάρτισης που παρέχουν, ενδεχόμενα στο πλαίσιο προηγμένης κατάρτισης, προσόντα ή τίτλους του επιπέδου αυτού, ανεξάρτητα από την αντίστοιχη ονομασία την οποία έχουν στα κράτη - μέλη.

3. Το πρόγραμμα ERASMUS τίθεται σε εφαρμογή από την 1η Ιουλίου 1987.

Σύμφωνα με το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σαν στόχοι του προγράμματος ERASMUS ορίστηκαν οι ακόλουθοι :

α. να επιτύχει σημαντική αύξηση του αριθμού των φοιτητών στα πανεπιστήμια, που φοιτούν για μία αυτοτελή περίοδο σπουδών σε άλλο κράτος - μέλος, ώστε να μπορεί η Κοινότητα να διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό που να έχει άμεση εμπειρία της οικονομικής και της κοινωνικής ζωής άλλων κρατών - μελών., ενώ ταυτόχρονα θα εξασφαλίζει την παροχή ίσων ευκαιριών στους φοιτητές και τις φοιτήτριες που

επωφελούνται απο αυτή την κινητικότητα.

β. να προωθήσει ευρεία την εντατική συνεργασία μεταξύ των πανεπιστημίων όλων των κρατών - μελών.

γ. να αξιοποιήσει όλο το πνευματικό δυναμικό των πανεπιστημίων της Κοινότητας χάρη στη μεγαλύτερη κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού, κατά τρόπο ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης που παρέχονται από τα πανεπιστήμια αυτά με σκοπό τη διαφύλαξη της ανταγωνιστικότητας της Κοινότητας στην παγκόσμια αγορά.

δ. να ενισχύσει τις σχέσεις μεταξύ των πολιτών των διαφόρων κρατών - μελών, προκειμένου να παγιώσει την ιδέα της "Ευρώπης των πολιτών".

ε. να αυξήσει και να εξασφαλίσει αριθμό πτυχιούχων με άμεση εμπειρία της ενδοκοινοτικής συνεργασίας και να δημιουργήσει κατ' αυτόν τον τρόπο τη βάση για την ανάπτυξη, σε κοινοτικό επίπεδο, της εντατικής συνεργασίας στο οικονομικό αλλά και στο κοινωνικό πεδίο.

Υπεύθυνη για την εκτέλεση του προγράμματος ERASMUS είναι η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η Ε.Ε.Κ. βοηθείται από μία επιτροπή η οποία αποτελείται από δύο αντιπροσώπους από κάθε κράτος - μέλος, ένας εκ των οποίων τουλάχιστον ανήκει στον εκπαιδευτικό χώρο.

Η Ε.Ε.Κ. ζητάει συνήθως τη γνώμη της επιτροπής αυτής για :

- τις γενικές γραμμές και κατευθύνσεις των μέτρων που προβλέπει το πρόγραμμα,
- τα θέματα γενικής ισορροπίας όσον αφορά τους διάφορους τύπους δράσης και τις ανταλλαγές μεταξύ των κρατών - μελών.

Ακόμη η Επιτροπή μεριμνά ώστε να υπάρχει συνοχή μεταξύ του προγράμματος ERASMUS και των υπολοίπων κοινοτικών ενεργειών που έχουν ήδη προγραμματιστεί.

Τέλος, η Επιτροπή υποβάλλει ετήσια έκθεση για την εφαρμογή του προγράμματος ERASMUS στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, καθώς και τη Συμβουλευτική Επιτροπή για την Επαγγελματική Κατάρτιση και την Επιτροπή Παιδείας.

²COMETT

Το COMETT I, το Κοινοτικό Πρόγραμμα Δράσης για την Εκπαίδευση και την Κατάρτιση στον τομέα της Τεχνολογίας, εγκρίθηκε με την απόφαση του Συμβουλίου 86/365/ΕΟΚ της 4ης Ιουλίου 1986. Μετά το 1986 που ήταν ένα έτος προπαρασκευής, ακολούθησε η λειτουργική φάση του προγράμματος η οποία είχε τριετή διάρκεια (1987-1990).

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου ξεκίνησαν σ' ολόκληρη την κοινότητα περισσότερα από 3.000 προγράμματα και το επίπεδο της συνολικής κοινοτικής ενίσχυσης υπερέβη τα 52,5 εκατομμύρια ECU.

Τα προγράμματα που ενισχύθηκαν με βάση το COMETT I οδήγησαν στην δημιουργία 125 συνπράξεων πανεπιστημίων - επιχειρήσεων σε περισσότερες από 4.000 τοποθετήσεις σπουδαστών σε επιχειρήσεις άλλων κρατών - μελών, σε 232 υποτροφίες για ανταλλαγές προσωπικού μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων και σε οικονομική ενίσχυση 329 κοινών προγραμμάτων συνεχούς κατάρτισης και πολυεθνικών πρωτοβουλιών με στόχο την ανάπτυξη συστημάτων κατάρτισης μέσα από τη χρήση πολλαπλών μέσων. Επιπλέον, πάνω από 6.000 επιχειρήσεις, 1.500 πανεπιστήμια και 1.000 άλλου τύπου οργανώσεις συμμετείχαν στην εφαρμογή των προγραμμάτων του COMETT I.

Το 1990 ήταν μιά χρονιά κατά την οποία προγράμματα του COMETT I και του COMETT II επικαλύφθηκαν, αφού πολλά προγράμματα του COMETT I που είχαν εγκριθεί μεταξύ 1987 και 1989 ολοκληρώθηκαν μόλις τον Αύγουστο του 1990. Κατά το 1990 - 1991, γίνεται μιά λεπτομερής ανάλυση των τελικών εκθέσεων για την περίοδο 1989 - 1990. Ένα εγγραφο με αντικείμενο τα τελικά αποτελέσματα, θα εκδοθεί από την Επιτροπή τον Ιούλιο του 1991. Επιπλέον μεταξύ Ιανουαρίου - Ιουλίου 1991 γίνεται μια εξωτερική αξιολόγηση του COMETT I η οποία εξετάζει ειδικά την τελική φάση του COMETT I αλλά και την μετάβαση στο COMETT II και η οποία θα δημοσιευτεί την ίδια περίοδο.

COMETT II

Το COMETT II, η δεύτερη φάση του προγράμματος εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Κοινοτικών Υποθέσεων στις 16 Δεκεμβρίου 1988. Άρχισε να εφαρμόζεται την 1η Ιανουαρίου 1990, για μιά περίοδο πέντε ετών και έχει στόχο να ενισχύσει την κατάρτιση στην τεχνολογία (ιδίως στην προηγμένη τεχνολογία), την ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού με υψηλές τεχνικές ικανότητες και τις ανταγωνιστικότητας της Ευρωπαϊκής βιομηχανίας.

Το COMETT II δεν είναι απλώς μιά προέκταση του COMETT I αλλά μιά εμβάθυνση και μιά διεύρυνση του προγράμματος. Η Απόφαση του Συμβουλίου υπογραμμίζει εκ νέου τον ρόλο του COMETT ως Κοινοτικού Προγράμματος για την προηγμένη κατάρτιση στην τεχνολογία και τις εφαρμογές της, αλλά τονίζει επίσης με έμφαση τη σημασία των μεταβαλλόμενων απαιτήσεων για τεχνικές ικανότητες και των αναγκών των περιφερειών.

Με την έναρξη αυτής της δεύτερης φάσης και σύμφωνα με την Απόφαση του Συμβουλίου Υπουργών της 22ας Μαΐου 1989, τα πανεπιστήμια και οι επιχειρήσεις των κρατών - μελών της ΕΖΕΣ (Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών) και του Λιχτενστάϊν μπορούν να πάρουν μέρος στα τέσσερα πεδία του COMETT II με βάση τους ίδιους κανόνες όπως και τα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, αρκεί τουλάχιστον δύο κράτη - μέλη της Κοινότητας να συμμετέχουν σ' ένα πρόγραμμα. Η εκτίμηση για τον αρχικό προϋπολογισμό του COMETT II ήταν 200 εκατομμύρια ECU για την περίοδο 1990-1994 στον οποίο δεν υπολογίζεται η συμβολή των χωρών της ΕΖΕΣ.

Ανάπτυξη του προγράμματος COMETT.

Η Κοινότητα έχει από καιρό αναγνωρίσει τη σημασία που έχει η βελτίωση της τεχνολογικής βσης της Ευρώπης. Η ουσιαστική συμμετοχή σε προγράμματα επιστημονικής έρευνας και ανάπτυξης είναι μιά απόδειξη της συμμετοχής της Κοινότητας σ' αυτόν τον Τομέα. Εξίσου σημαντικό είναι να διασφαλιστεί η ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων της Κοινότητας με στόχο να τονωθεί και να αξιοποιηθεί η χρήση της νέας

τεχνολογίας. Παρότι το κάθε κράτος - μέλος έχει το δικό του διακρινόμενο σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης και κατάρτισης η Κοινότητα είναι σε θέση να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα αυτών των επιμέρους συστημάτων μέσα από δράσεις που αναλαμβάνονται στη βάση κοινής συμφωνίας και με την ενεργό συμμετοχή των επιχειρήσεων και των δύο μερών.

Το πρόγραμμα COMETT αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό μέρος του συνολικού προγράμματος της Επιτροπής στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Ενισχύοντας την ανάπτυξη των δεσμών πανεπιστημίων - επιχειρήσεων σε διακρατική βάση, το COMETT βοηθά στην ανάπτυξη συστημάτων και μηχανισμών με στόχο τον εντοπισμό και την εξεύρεση λύσεων για τις ανάγκες των επιχειρήσεων σε υψηλού επιπέδου τεχνικές ικανότητες στο πεδίο της τεχνολογίας. Με τον τρόπο αυτό, το COMETT συμβάλλει επίσης στην ανάπτυξη της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής ολόκληρης της Κοινότητας, ιδίως μέσα από τη βοήθεια για τη μεταφορά τεχνολογίας προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες και έτσι συμβάλλει στην ισόρροπη ανάπτυξη της Κοινότητας.

Στόχοι του COMETT II.

- να βελτιωθεί η συμβολή της κατάρτισης ιδιαίτερα στις προηγμένες τεχνολογίες στα διάφορα ενεχόμενα επίπεδα και κατά συνέπεια η συμβολή της κατάρτισης στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Κοινότητας.

- να προωθηθεί από κοινού ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης και η ανταλλαγή εμπειριών, καθώς και η άριστη χρησιμοποίηση των δυνατοτήτων κατάρτισης σε κοινοτικό επίπεδο, ιδίως με τη συγκρότηση διακρατικών τομεακών και περιφερειακών δικτύων προγραμμάτων κατάρτισης, ιδιαίτερα στις προηγμένες τεχνολογίες.

- να αντιμετωπισθούν οι ειδικές ανάγκες σε τεχνικές ικανότητες των μικρών και μεσάιων επιχειρήσεων.

- να προωθηθεί η ισότητα ευκαιριών ανδρών και γυναικών στην αρχική και συνεχή κατάρτιση, ιδιαίτερα στις προηγμένες τεχνολογίες.

- να δοθεί μιά ευρωπαϊκή διάσταση στη συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων στον τομέα της αρχικής και διαρκούς κατάρτισης στις τεχνολογίες, στις

εφαρμογές και στη μεταφορά τους.

Το COMETT I εσπάζεται σε πέντε αλληλοσυνδεόμενους τομείς δράσης καθένας απ' τους οποίους συγκροτεί ένα πεδίο στο εσωτερικού του συνολικού προγράμματος :

ΠΕΔΙΟ Α : ανάπτυξη και ενίσχυση συμπράξεων πανεπιστημίων - επιχειρήσεων για την κατάρτιση, καθώς και επέκταση του ευρωπαϊκού δικτύου, σε περιφερειακό και τομεακό επίπεδο προκειμένου να προωθηθεί περισσότερο η διακρατική συνεργασία.

ΠΕΔΙΟ Β : ειδικές ενισχύσεις για την ενθάρρυνση, προς όφελος όλων των κρατών - μελών, διακρατικών ανταλλαγών μέσω της χορήγησης υποτροφιών για σπουδαστές, νέοι πτυχιούχοι και προσωπικό αποσπασμένο από πανεπιστήμια σε επιχειρήσεις και αντιστρόφως από επιχειρήσεις σε πανεπιστήμια.

ΠΕΔΙΟ Γ : κοινά προγράμματα συνεχούς κατάρτισης στον τομέα των τεχνολογιών, ιδιαίτερα των προηγμένων, και προγράμματα κατάρτισης δίχως φοίτηση μέσω πολλαπλών μέσων επικοινωνίας, μέσα από σεμινάρια κατάρτισης συντομής διάρκειας, κοινά προγράμματα κατάρτισης και προγράμματα πιλότοι.

ΠΕΔΙΟ Δ : συμπληρωματικά μέτρα προώθησης και πλαισίωσης, όπως η ενίσχυση προπαρασκευαστικών δράσεων, ιδιαίτερα για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές, η δομημένη ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών και η συνεχής αξιολόγηση του προγράμματος COMETT.

Συμπεράσματα.

Ο πρώτος χρόνος του COMETT II σημείωσε μεγάλη επιτυχία σε πολλά επίπεδα. Η πρώτη ρπόσκληση για Υποβολή προτάσεων στα πλαίσια του COMETT II επέτρεψε να διαπιστωθεί ένα υψηλό επίπεδο συμμετοχής από τα πανεπιστήμια και με αυξητικούς ρυθμούς από τις επιχειρήσεις, απόδειξη ότι ο τύπος των προγραμμάτων που προωθούνται από το πρόγραμμα COMETT αρμόζουν στους τομείς τους οποίους τα πανεπιστήμια και οι επιχειρήσεις συνεργάζονται.

Η πρόκληση για τα επόμενα χρόνια θα είναι να αναπτυχθεί περαιτέρω το ισχυρό πλαίσιο του COMETT που έχει ήδη διαμορφωθεί και να αντιμετωπισθούν τα προβλήματα που εντοπίστηκαν μέσα από την ανάλυση του προγράμματος των θετικών

δράσεων.

Κατ' αυτόν τον τρόπο το COMETT θα συνεχίσει να διασφαλίζει ότι οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις είναι σε θέση να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που θα προκύψουν από την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς μετά το 1992. Περιορίζοντας τα εμπόδια που τίθενται ως προς την εφαρμογή της καινοτομίας και την ορθή εφαρμογή των νέων τεχνολογιών, το COMETT συμπληρώνει τα πλεονεκτήματα ως προς τον ανταγωνισμό που θα προκύψει από τη δημιουργία της εσωτερικής αγοράς.

³LINGUA

Το πρόγραμμα LINGUA είναι ένα πρόγραμμα που αποβλέπει στη βελτίωση των γλωσσικών γνώσεων με στόχο την προώθηση της κινητικότητας και της επικοινωνίας μεταξύ των πολιτών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

η γλωσσική και πολιτιστική κληρονομιά της Ευρωπαϊκής Κοινότητας είναι πολύ μεγάλη και δεν περιορίζεται στις γλώσσες που χρησιμοποιούνται κυρίως σήμερα. Για το λόγο αυτό, το πρόγραμμα LINGUA δίνει ιδιαίτερη έμφαση στις γλώσσες που διδάσκονται και ομιλούνται λιγότερο. Οι γλώσσες που καλύπτονται από το πρόγραμμα είναι : τα Δανικά, τα Ολλανδικά, τα Αγγλικά, τα Γαλλικά, τα Γερμανικά, τα Ελληνικά, τα Ιρλανδικά, τα Ιταλικά, τα Λουξεμβουργιανά, τα Πορτογαλικά και τα Ισπανικά.

Ο προϋπολογισμός του προγράμματος υπολογίζεται σε 200 εκαταμμύρια ECU για την περίοδο 1990 - 1994.

Πιό συγκεκριμένα το πρόγραμμα LINGUA παρουσιάζει τις εξής δυνατότητες οικονομικής και όχι μόνο ενίσχυσης :

1. Οι μικρομεσαίες (ΜΜΕ) επιχειρήσεις ενισχύονται από της ΔΡΑΣΗ III του LINGUA ως εξής :

α. Η αναπτυξη και η διάδοση μεθόδων για τη διάγνωση και την ανάλυση των γλωσσικών αναγκών στους διάφοτους τομείς της οικονομικής ζωής, ιδιαίτερα στις ΜΜΕ.

Το ανώτατο ποσό χρηματοδότησης είναι 50.000 ECU ετησίως για κάθε πρόγραμμα.

β. Η ανάπτυξη γλωσσικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων και συστημάτων για τη χορήγηση πιστοποιητικών γλωσσικών σπουδών.

Το ανώτατο ποσό χρηματοδότησης ανέρχεται σε 50.000 ECU ετησίως για κάθε πρόγραμμα.

γ. Ο σχεδιασμός και η παραγωγή διδακτικού υλικού για τις συγκεκριμένες ανάγκες της οικονομικής ζωής και ιδίως η ανάπτυξη μεθόδων αυτοδιδασκαλίας. Τα ανώτατο ποσό της χρηματοδότησης είναι 200.000 ECU ετησίως ανά πρόγραμμα .

δ. η διοργάνωση συσκέψεων για εκπροσώπους των ΜΜΕ, επαγγελματικών οργανώσεων καθώς και για εκπαιδευτές ξένων γλωσσών που εργάζονται σ' αυτόν τον τομέα, με στόχο την ενθάρρυνση της συνεργασίας στον τομέα της κατάρτισης στις ξένες γλώσσες. Το ανώτατο ποσό της ενίσχυσης θα είναι 1.500 ECU ανά άτομο για μία περίοδο 3 εβδομάδων.

Οι ενισχύσεις δεν προορίζονται για την πληρωμή ιδιαιτέρων μαθημάτων, αλλά σκοπός τους είναι να δράσουν σαν καταλύτης για την προώθηση των γλωσσικών γνώσεων και την ανάπτυξη καταλλήλων υποδομών και στρατηγικών.

2. Ακόμη η ενίσχυση της εφαρμογής συμπληρωματικών μέτρων σε κοινοτικό επίπεδο που γίνεται μέσω του ΔΡΑΣΗ IV, υποδιαιρείται σε δύο μέρη :

α. Δημιουργία ενώσεων και κοινοπραξιών σε ευρωπαϊκό επίπεδο που συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση των στόχων του προγράμματος LINGUA και παρέχουν ένα διεθνές βήμα συζητήσεων και ανταλλαγής απόψεων για θέματα σχετικά με τη διδασκαλία ξένων γλωσσών. Οι ενισχύσεις που χορηγούνται δεν υπερβαίνουν τα 20.000 ECU ανά πρόγραμμα.

β. Διαφοροποίηση όσον αφορά τη διδασκαλία ξένων γλωσσών μέσω της ανάπτυξης και της ανταλλαγής διδακτικού υλικού γενικού περιεχομένου. Στην κατάρτιση του υλικού πρέπει να συμμετέχουν ιδρύματα από περισσότερα από ένα κράτη - μέλη. Το διδακτικό υλικό πρέπει να είναι πρωτότυπο : π.χ. χρησιμοποίηση νέων τεχνολογιών και να προβλέπεται η ευρεία διάδοσή του. Γενικότερα, τα προγράμματα θα πρέπει να έχουν ως επίκεντρο τις γλώσσες που διδάσκονται και ομιλούνται λιγότερο.

Ακόμη το LINGUA απευθύνεται σε άλλες τρεις διαφορετικές κατηγορίες ενδιαφερομένων :

i. Δραστηριότητες συνεχούς κατάρτισης καθηγητών και προγράμματα Ευρωπαϊκής Συνεργασίας για καθηγητές και εκπαιδευτές καθηγητών ξένων γλωσσών.

ii. Προγράμματα ανταλλαγών για σπουδαστές ξένων γλωσσών και καθηγητές ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης π.χ. πανεπιστημίων ή παρεμφερών ιδρυμάτων.

iii. Ανταλλαγές νέων σπουδαστών στο πλαίσιο Κοινών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων.

Με δεδομένη την ανάγκη για μιά Ευρώπη, που να εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των ατόμων και των ιδεών μέσα σ' αυτή, το πρόγραμμα LINGUA που αποβλέπει στη βελτίωση των γλωσσικών γνώσεων είναι απαραίτητο.

ΚΕΦ. Β'

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΝΕΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Τα προγράμματα τα οποία ασχολούνται με τη συνεχή ανάπτυξη της επαγγελματικής κατάρτισης των νέων και γενικότερα των εργαζομένων στις επιχειρήσεις των χωρών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας είναι : ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ και FORCE.

Το πρόγραμμα ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ έχει σαν στόχο την επιμόρφωση και την επαγγελματική κατάρτιση των νέων στους τομείς της επιλογής τους, ενώ παράλληλα στοχεύει στην προώθηση της πληροφόρησης όσον αφορά την Ε.Ο.Κ. και τους τρόπους λειτουργίας της.

Το πρόγραμμα PETRA στηρίζει τις δράσεις των κρατών μελών που σκοπεύουν στην ανάπτυξη της επαγγελματικής κατάρτισης των νέων και την προετοιμασία τους για την ζωή του ενήλικου και για την επαγγελματική ζωή στην Κοινότητα.

Τέλος, το πρόγραμμα FORCE έχει σαν στόχο την ενθάρρυνση της συνεχούς επαγγελματικής κατάρτισης των εργαζομένων στις επιχειρήσεις.

Πιο ειδικά για το κάθε πρόγραμμα στις επόμενες παραγράφους :

B.1. : ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

B.2. : PETRA

B.3. : FORCE

6^ο ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

[ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΛΛΑΓΩΝ ΝΕΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ]

Το πρόγραμμα αυτό θεσπίστηκε με απόφαση του Συμβουλίου το Δεκέμβριο του 1984 και προβλέπει μακρόχρονες ή βραχύχρονες περιόδους άσκησης των νέων εργαζομένων σε ένα άλλο κράτος - μέλος της Κοινότητας. Κύριος στόχος του προγράμματος αυτού είναι η επιμόρφωση και η επαγγελματική κατάρτιση των νέων στους τομείς της επιλογής τους. Παράλληλα στοχεύει να προωθήσει την πληροφόρηση για την ΕΟΚ και τους τρόπους λειτουργίας της. Οι ανταλλαγές νέων εργαζομένων μπορούν να λάβουν χώρα στους τομείς της βιοτεχνίας, της βιομηχανίας, του εμπορίου, της υγείας, της γεωργίας, της παροχής υπηρεσιών κ.α. Μπορούν να διαρκέσουν από 3 εβδομάδες μέχρι 16 μήνες.

Το Συμβούλιο εμπλούτισε το πρόγραμμα αυτό με ένα άλλο πρόγραμμα στον τομέα των ανταλλαγών, το πρόγραμμα ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ που θεσπίστηκε στις 16 Ιουλίου 1988. Αυτό επιτρέπει στους νέους να συμμετάσχουν σ' αυτές τις ανταλλαγές, αλλά σε κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο πλέον.

Τί είναι το πρόγραμμα ;

- Αφορά ανταλλαγές ή συναντήσεις ομάδες νέων 15 - 25 χρόνων με βάση κοινά προγράμματα, που προετοιμάζουν, υλοποιούν και αξιολογούν οι ίδιοι οι νέοι που συμμετέχουν με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων πάνω σε κάποιο συγκεκριμένο θέμα κοινού ενδιαφέροντος.

- Το πρόγραμμα δεν απευθύνεται σε άτομα. Οι νέοι πρέπει να ναήκουν σε παραδοσιακά ή όχι οργανωμένα σχήματα (παραδοσιακές οργανώσεις, φορείς, συλλόγους, άτυπες ομάδες κ.λπ.).

- Τα προγράμματα μπορούν να είναι διμερή, τριμερή ή πολυμερή.

- Ο χαρακτήρας των προγραμμάτων δεν είναι τουριστικός. Τα προγράμματα έχουν σαφή εκπαιδευτικό χαρακτήρα.

Φιλοσοφία του προγράμματος.

- Οι ανταλλαγές νέων θα συμβάλλουν στην επίτευξη του στόχου της άρσης των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία ατόμων - εργαζομένων στην Κοινότητα.

- Οι ανταλλαγές αποτελούν κατάλληλο μέσο για να γνωρίσουν οι νέοι καλύτερα την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα μέλη της.

- Οι ανταλλαγές θα οδηγήσουν στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Κοινότητα στην προοπτική του '92.

- Καλύτερη επικοινωνία και γνωριμία των νέων με διαφορετική κοινωνική, εθνική, οικονομική και πολιτιστική προέλευση.

- Καταργούνται στερεότυπα και προκαταλήψεις.

- Αναπτύσσεται η ικανότητα επικοινωνίας με νέους από διάφορες χώρες μέλη της Κοινότητας, στην οποία οι νέοι θα μπορούν να ζούν και να εργάζονται ελεύθερα.

Στόχος του προγράμματος.

- Να ευαισθητοποιήσει τους νέους σ' αυτό που ονομάζουμε "ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ", δηλ. στην ύπαρξη μίας ευρωπαϊκής ταυτότητας, που όμως δεν καταργεί την εθνική ταυτότητα του κάθ ευρωπαίου πολίτη.

- Τι σημαίνει για τους νέους η Ευρώπη.

- Να γνωρίσουν οι νέοι τη σύγχρονη πραγματικότητα των νέων άλλων χωρών - μελών, σε συνδιασμό με το "παρελθόν" τους για να μπορούν στο μέλλον να μένουν και να εργάζονται οπουδήποτε επιθυμούν, με όσο το δυνατόν λιγότερα προβλήματα προσαρμογής.

- Ιδιαίτερη προτεραιότητα δίνεται σε ομάδες νέων που κατά το παρελθόν, δεν είχαν πολλές ευκαιρίες για συμμετοχή σε ευρωπαϊκές δραστηριότητες (π.χ. νέοι της Περιφέρειας).

Σε ποιούς απευθύνεται :

- Σε νέους ηλικίας 15-25 ετών.

- Σε μόνιμους κάτοικους ενός κράτους - μέλους των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

- Προτεραιότητα δίνεται στους νέους εκείνους, οι οποίοι δεν είχαν την ευκαιρία, κατά το παρελθόν, να συμμετάσχουν σε παρόμοιες δραστηριότητες.

- Το πρόγραμμα ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ δεν απευθύνεται σε άτομα. Απευθύνεται σε νέους οι οποίοι ανήκουν σε ομάδες, συλλόγους, οργανώσεις κ.λπ. ακόμη και σε άτυπου χαρακτήρα νεολαιίστικα όργανα ή και φορείς ανταλλαγών.

- Τα προγράμματα μπορούν να οργανώνουν : τοπικές, περιφερειακές, εθνικές ή

ευρωπαϊκές οργανώσεις νέων.

Ποιά προγράμματα καλύπτονται :

Βασικά κριτήρια. Διάρκεια :

Ελαχιστη διάρκεια : 6 πλήρεις ημέρες

Μέγιστη διάρκεια : 21 πλήρεις ημέρες

- Οργάνωση με βάση κοινά προγράμματα ομάδων νέων, οι οποίοι συμμετέχουν ενεργά στην προετοιμασία, υλοποίηση και αξιολόγηση του προγράμματος.

- Πραγματοποίηση στα πλαίσια δομημένου προγράμματος, με σαφή παιδαγωγικά μέσα.

- Αποκλείονται προγράμματα ανταλλαγής στα πλαίσια σχολικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης.

- Αποκλείονται αθλητικές συναντήσεις και συμμετοχές σε φεστιβάλ.

4^ο PETRA

Το πρόγραμμα PETRA βασίζεται σε μιά απόφαση του Συμβουλίου των Υπουργών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, που υιοθετήθηκε στις 22 Ιουλίου του 1991 και η οποία θα εφαρμοστεί κατά την περίοδο 1992-1994. Το PETRA στηρίζει τις δράσεις των κρατών μελών που σκοπεύουν στην επίτευξη ενός πλαισίου κοινών στόχων. Οι στόχοι αυτοί συμφωνήθηκαν με σκοπό την ανάπτυξη της επαγγελματικής κατάρτισης των νέων και την προετοιμασία τους για την ζωή του ενηλίκου και για την επαγγελματική ζωή στην Κοινότητα. Το πρόγραμμα προσφέρει ένα ολοκληρωμένο λειτουργικό πλαίσιο για διαφόρων ειδών Κοινοτική υποστήριξη για την επίτευξη αυτών των στόχων.

Οι στόχοι του προγράμματος PETRA είναι περιληπτικά οι ακόλουθοι :

- να υποστηρίξει και να συμπληρώσει τις πολιτικές και τις δραστηριότητες των κρατών μελών έτσι ώστε να εξασφαλίζουν σε όλους τους νέους που το επιθυμούν ένα ή περισσότερα έτη αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης η οποία ακολουθεί την υποχρεωτική τους εκπαίδευση συνεχούς φοίτησης και οδηγεί στην απόκτηση αναγνωρισμένων επαγγελματικών προσόντων.

- να στηρίξει και να συμπληρώσει τις πολιτικές των κρατών μελών που σκοπεύουν :

1. στην ανύψωση του επιπέδου και της ποιότητας της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.

2. στην διαφοροποίηση της προσφερόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στους νέους.

3. στην προώθηση της προσαρμοστικότητας των συστημάτων επαγγελματικής κατάρτισης στις ραγδαίες οικονομικές, τεχνολογικές και κοινωνικές μεταβολές.

- να προσδώσει κοινοτική διάσταση στα επαγγελματικά προσόντα.

- να τονώσει και να υποστηρίξει την συγκεκριμένη συνεργασία και την ανάπτυξη διεθνικών συμπράξεων κατάρτισης.

- να δώσει στους νέους τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν περιόδους επαγγελματικής κατάρτισης ή απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας σε επιχειρήσεις ευρισκόμενες σε άλλα κράτη - μέλη.

- να προωθήσει την κοινοτική συνεργασία στον τομέα του επαγγελματικού ροσοανατολισμού και της ενημέρωσης.

Το πρόγραμμα PETRA απευθύνεται σε νέους ανθρώπους μέχρι και 27 ετών οι οποίοι βρίσκονται σε μιά από τις ακόλουθες καταστάσεις :

1. νέοι στο στάδιο της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.
2. εργαζόμενοι νέοι, οι οποίοι έχουν απασχόληση ή είναι διαθέσιμοι στην αγορά εργασίας και οι οποίοι έχουν λάβει αρχική επαγγελματική κατάρτιση ή έχουν πρακτική επαγγελματική πείρα.
3. νέοι που έχουν περατώσει την αρχική επαγγελματική τους κατάρτιση και συμμετέχουν σε εξελεγμένα προγράμματα με στόχο να συμπληρώσουν την κατάρτισή τους.

Ως "αρχική επαγγελματική κατάρτιση" νοείται κάθε μορφή μη πανεπιστημιακής αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, συμπεριλαμβανόμενης της τέχνης και επαγγελματικής εκπαίδευσης και της μαθητείας, η οποία επιτρέπει στους νέους να αποκτήσουν αναγνωρισμένα επαγγελματικά προσόντα.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι όλοι οι νέοι που είναι μόνιμοι κάτοικοι ενός από τα κράτη - μέλη έχουν δυνατότητα συμμετοχής στο πρόγραμμα.

Το πρόγραμμα αποτελείται από τρεις δράσεις, καθώς και από συμπληρωματικά μέτρα για τα οποία παρέχεται κοινοτική υποστήριξη.

ΔΡΑΣΗ I.

Δύο ειδών στήριξη προσφέρεται για τοποθετήσεις νέων σε άλλο κράτος μέλος στο πλαίσιο αυτής της δράσης : για νέους σε αρχική επαγγελματική κατάρτιση και για νέους εργαζόμενους, νέους άνεργους και νέους που συμμετέχουν σε πρόγραμμα με σκοπό την τελειοποίηση της κατάρτισής τους.

ΔΡΑΣΗ II.

Στήριξη σε δραστηριότητες διεθνικής συνεργασίας για την από κοινού ανάπτυξη μονάδων επαγγελματικής κατάρτισης ή και την από κοινού εκπαίδευση των εκπαιδευ-

τών μέσω της συμμετοχής Ινστιτούτων και προγραμμάτων στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Συμπράξεως Κατάρτισης (ΕΔΕΚ) του προγράμματος PETRA. Η ΔΡΑΣΗ II περιλαμβάνει επίσης προγράμματα πρωτοβουλίας νέων που σχεδιάζονται από τους ίδιους τους νέους.

ΔΡΑΣΗ III.

Στήριξη στα εθνικά συστήματα για την ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειρίας και υποδειγμάτων καλής πρακτικής στον τομέα του επαγγελματικού προσανατολισμού, μέσω της σύστασης ενός Κοινοτικού δικτύου εθνικών κέντρων, και την εκπαίδευση συμβούλων, ειδικών σε κοινοτικά θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού.

Συμπληρωματικά μέσα.

Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων παίρνει τα απαραίτητα συμπληρωματικά μέτρα. Αυτά περιλαμβάνουν στήριξη για την διάδοση των αποτελεσμάτων του προγράμματος, για διεθνική συνεργασία στον τομέα της έρευνας σε θέματα επαγγελματικής κατάρτισης των νέων, καθώς και για τεχνική υποστήριξη σε επίπεδο Κοινοτικό και κρατών μελών για την εφαρμογή, τον συντονισμό και την αξιολόγηση του προγράμματος.

Λειτουργία του προγράμματος.

Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχει την ολική ευθύνη για το πρόγραμμα, υποβοηθούμενη από μία συμβουλευτική Επιτροπή που αποτελείται από αντιπροσώπους των κρατών - μελών και παρατηρητές των Ευρωπαϊκών Οργανώσεων των εργοδοτών και των συνδικάτων.

Σε κοινοτικό επίπεδο, τεχνική υποστήριξη προσφέρεται από το γραφείο PETRA που βρίσκεται στις Βρυξέλλες, και το οποίο είναι υπεύθυνο στην Επιτροπή για την εφαρμογή του προγράμματος και την σύνδεση με τις Εθνικές Μονάδες Συντονισμού και τις άλλες αρμόδιες αρχές στα κράτη μέλη.

Σε επίπεδο κρατών μελών, τεχνική υποστήριξη προσφέρεται απ' τις Εθνικές Μονάδες Συντονισμού, που ορίστηκαν ή ιδρύθηκαν απ' τα κράτη μέλη. Οι Εθνικές Μονάδες Συντονισμού έχουν την ευθύνη για τη λειτουργία του προγράμματος σε εθνικό επίπεδο, για την συνεργασία με την Επιτροπή, το Γραφείο PETRA και τις Εθνικές Μονάδες Συντονισμού στα άλλα κράτη μέλη, για τη διάδοση πληροφοριών γύρω από το πρόγραμμα, για την προσφορά υποστήριξης στην Επιτροπή, για την εφαρμογή των συμπληρωματικών μέτρων, συμπεριλαμβανόμενης της διάδοσης των αποτελεσμάτων και για τη συνεχή παρακολούθηση του προγράμματος.

⁵FORCE

Στόχος του προγράμματος FORCE είναι να ενθαρρύνει τη συνεχή επαγγελματική κατάρτιση των εργαζομένων στις επιχειρήσεις. Η συνεχής κατάρτιση στους τομείς της βιομηχανίας και των υπηρεσιών αντιπροσωπεύει επένδυση για τις επιχειρήσεις : Η ενσωμάτωσή της στη γενικότερη στρατηγική ή τον προγραμματισμό τους, συμβάλλει στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της αποδοτικότητας, καθώς και στη διατήρηση των θέσεων απασχόλησης. Η καλύτερη πρόσβαση στα προγράμματα συνεχούς κατάρτισης θα διευκολύνει στην απόκτηση νέων προσόντων για μεγάλο μέρος των εργαζομένων οι οποίοι θα ανταποκριθούν στην νέα πρόκληση της επιμόρφωσης καθόλη τη διάρκεια της ενεργούς τους ζωής.

Το πρόγραμμα δράσης FORCE παρέχει σε όλους τους ενδιαφερόμενους βοήθεια σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο για την εφαρμογή των μέτρων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη και την βελτίωση της ποιότητας της συνεχούς κατάρτισης.

Η συνεχής κατάρτιση αποσκοπεί επίσης στο να εξασφαλίσει την προσαρμογή, σε μόνιμη βάση, των εργαζομένων στις νέες απαιτήσεις, ως προς τα προσόντα, που προκύπτουν από την αλληλεπίδραση παραγόντων όπως η ανταγωνιστικότητα, οι τεχνολογικές καινοτομίες και οι αλλαγές στις εργασιακές πρακτικές.

Ακόμη το πρόγραμμα FORCE διευκολύνει νέες συγκεκριμένες μορφές συνεργασίας μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων και με το να προωθεί ενεργά τη μεταφορά ιδεών και υψηλής ποιότητας υλικού σχετικού με τη συνεχή κατάρτιση μέσα στην επιχείρηση, στις διάφορες περιοχές της Κοινότητας και σε επιχειρήσεις όλων των μεγεθών.

Το FORCE βοηθάει τις επιχειρήσεις να θεωρήσουν τη συνεχή κατάρτιση στην επένδυση υποδομής, θέτοντας στη διάθεσή τους υποδείγματα στρατηγικής ή σχέδια για έναν συγκεκριμένο βιομηχανικό τομέα, αναλύσεις των αποτελεσμάτων τους, στατιστικά στοιχεία σε ευρωπαϊκή κλίμακα καθώς και αναλύσεις των αναγκών σε ειδικότητες.

Η χρησιμότητα της διαδικασίας αυτής βρίσκεται στις ανταλλαγές ιδεών και εμπειριών μεταξύ των ενδιαφερομένων, τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο.

Παράλληλα, το πρόγραμμα FORCE προτείνει καθιερωμένες αντιλήψεις σε θέματα εξειδίκευσης όπως και υλικά και μέσα ανάλυσης που είναι αναγκαία στις επιχειρήσεις για τον προγραμματισμό των μέτρων που θα καταστήσουν την συνεχή επαγγελματική κατάρτιση όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερη. Ανήκει στις ίδιες τις επιχειρήσεις, με την συμμετοχή του προσωπικού τους, η απόφαση για τα μέτρα που θα λάβουν σε ότι αφορά το πεδίο εργασίας και την εσωτερική συνεχή κατάρτιση, σύμφωνα με τις νομοθεσίες και τις εθνικές πρακτικές.

Σκοπός του προγράμματος αυτού είναι να συνειδητοποιήσει κάθε εργαζόμενος το γεγονός ότι η κατάρτιση, σε όλη τη διάρκεια της ενεργούς ζωής, είναι αναγκαία προκειμένου να εξασφαλισθεί η συνεχής απασχόληση και η ανταγωνιστικότητα στην αγορά εργασίας. Το πρόγραμμα ενθαρρύνει ίσες ευκαιρίες και ελεύθερη πρόσβαση, όλων των εργαζομένων, στη συνεχή επαγγελματική κατάρτιση στις επιχειρήσεις. Αναγνωρίζει επίσης τη σημασία της συνεχούς κατάρτισης για μεγαλύτερη κινητικότητα στην αγορά εργασίας και για προσωπική ανάπτυξη.

Το πρόγραμμα βοηθάει τους κοινοτικούς εταίρους, με το να εισάγει π.χ. συγκεκριμένες τεχνολογίες στην επιχείρηση και να απροσδιορίζει τις επακόλουθες ανάγκες για συνεχή κατάρτιση, χωρίς όμως να περιορίζει και την αυτονομία τους.

Όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς οργανισμούς και τις αρμόδιες υπηρεσίες παροχής συμβουλών το πρόγραμμα προτείνει πρότυπα σχέδια συνεργασίας, μεταξύ των διαφόρων εταίρων, σχετικά με γενικά θέματα και διδακτικό υλικό ή ανταλλαγές εμπειριών έτσι ώστε τα εν λόγω ιδρύματα, οργανισμοί και υπηρεσίες να μπορούν να βοηθούν τις επιχειρήσεις που επιθυμούν να αναπτύξουν νέες σύγχρονες δραστηριότητες συνεχούς κατάρτισης.

Ακόμη θα πρέπει να προστεθεί το πρόγραμμα VADEMECUM FORCE που περιγράφει τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από το πρόγραμμα δράσης για τα ενδιαφερόμενα μέρη, τον ενεργό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν και το πώς μπορούν, από κοινού, να εφαρμόσουν επιτυχώς το πρόγραμμα μέσα από μία ευρεία συνεργασία σχέσεων και αμοιβαίας υποστήριξης.

ΚΕΦ. Γ'

⁷EUROTECNET

Το EUROTECNET είναι ένα κοινοτικό πρόγραμμα το οποίο θεσπίστηκε και χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και αφορά όλα τα κράτη - μέλη. Ασχολείται με την τεχνολογία από την άποψη αφένός της προώθησης νεωτεριστικών δραστηριοτήτων στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης για την αντιμετώπιση των τεχνολογικών μεταβολών, και αφετέρου του προσδιορισμού των αναγκών για νέες δεξιότητες του εργατικού δυναμικού. Συνίσταται στην ύπαρξη ενός δικτύου από νεωτεριστικά σχέδια στα 12 κράτη μέλη το οποίο ενεργεί σαν ένα δυναμικό όχημα για την ανταλλαγή και μεταφορά εξειδίκευσης μέσα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Το πρόγραμμα το οποίο ετέθη σε εφαρμογή σαν αποτέλεσμα της απόφασης του Συμβουλίου στις 18 Δεκεμβρίου 1989 και το οποίο έχει ρεαλιστική ημερομηνία έναρξης της 1η Ιανουαρίου 1990 θα διαρκέσει για μιά περίοδο πέντε χρόνων.

Οι επαναστατικές αλλαγές, τις οποίες έφερε η νέα τεχνολογία τα τελευταία χρόνια, είχαν έντονη επίδραση στον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι επιχειρήσεις του βιομηχανικού τομέα και του Τομέα παροχής υπηρεσιών. Σε συνεργασία με τα κράτη μέλη η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εμπνεύστηκε και έθεσε σε εφαρμογή ένα πρώτο πρόγραμμα το οποίο σχετιζόταν με την εκπαίδευση σε νέες τεχνολογίες πληροφορικής. Αυτό το πρόγραμμα το οποίο αποτελείτο από ένα δίκτυο προγραμμάτων επίδειξης σε όλα τα κράτη μέλη αποδείχθηκε ένα πολύ αποτελεσματικό μέτρο υποβοήθησης των κρατών μελών ώστε να ανταποκριθούν σε πολλά από τα προβλήματα τα οποία αντιμετώπιζαν στα μέσα και στο τέλος της δεκαετίας του '80.

Το παρόν πρόγραμμα είναι πολύ ευρύτερο και έχει σκοπό να βοηθήσει τα κράτη μέλη στην αντιμετώπιση των νέων τεχνολογιών πληροφορικής, καθώς επίσης και στο πρόβλημα των τεχνολογικών αλλαγών και του αντικτύπου τους στις μορφές απασχόλησης, στην οργάνωση εργασίας και στο είδος των τυπικών προσόντων και ικανοτήτων στις οποίες θα είναι αναγκαίες. Είναι ένα πρόγραμμα ενεργά προσανατολισμένο στην αντιμετώπιση των αλλαγών στην Ευρώπη του '90, υποστηρίζοντας τις καινοτομίες στα συστήματα επαγγελματικής κατάρτισης έτσι ώστε να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά τα τεχνολογικά πλεονεκτήματα στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για

την επίτευξη των οικονομικών και κοινωνικών τους στόχων.

Ο αντικειμενικός σκοπός του προγράμματος EUROTECNET όπως καταγράφεται στην απόφαση είναι :

- να προωθηθεί η καινοτομία στους τομείς της βασικής και της συνεχούς επαγγελματικής κατάρτισης, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι τρέχουσες και μελλοντικές τεχνολογικές μεταβολές και οι επιπτώσεις τους στην απασχόληση, την εργασία και τα αναγκαία τυπικά προσόντα και ικανότητες.

Ένας βασικός σκοπός του προγράμματος είναι να βοηθήσει την ανάπτυξη αποτελεσματικών συστημάτων και πολιτικών εκπαίδευσης μεταξύ των κρατών μελών.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η κύρια χρηματοδότηση των σχεδίων που συμμετέχουν θα αναληφθεί από τα κράτη μέλη. Κάποια από αυτά πιθανόν να καλύπτουν τα κριτήρια για υποστήριξη από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες επιλογής και τις προτεραιότητες που έχουν τεθεί για κάθε κράτος μέλος. Τα κοινοτικά μέτρα υποστήριξης θα καλύψουν το σύνολο του δικτύου και θα γίνεται επιλογή για χρηματοδότηση από το ίδιο το πρόγραμμα EUROTECNET.

Κατά την διάρκεια των τριών πρώτων ετών του πενταετούς προγράμματος, οι αναγκαίοι υπολογιζόμενοι πόροι για τα Κοινωνικά Μέτρα Στήριξης θα ανάλθουν σε 7,5 εκατομμύρια ECU. Οι αναγκαίες ετήσιες πιστώσεις θα εγκρίνονται στα πλαίσια του προϋπολογισμού της Κοινότητας, με τις συνήθεις διαδικασίες.

ΟΙ ΔΟΜΕΣ ΤΟΥ EUROTECNET ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ.

Οργανωτική Δομή.

Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων μέσω της Ομάδας Δράσης Θεμάτων Ανθρώπινου Δυναμικού, Επιμόρφωσης, Εκπαίδευσης και Νεότητας, έχει την αρμοδιότητα της συνολικής διαχείρισης του Προγράμματος. Στην διεκπεραίωση αυτού του

έργου η Επιτροπή επικουρείται από μία επιτροπή, η οποία καλείται "Συμβουλευτική Επιτροπή του EUROTECNET". Η επιτροπή αυτή αποτελείται από εκπροσώπους των κρατών μελών καθώς και από εκπροσώπους τόσο από την βιομηχανία όσο και από τις ΜΜΕ (ΜικροΜεσαίες Επιχειρήσεις). Επιπρόσθετα η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να ζητήσει τη βοήθεια εμπειρογνομόνων εάν το κρίνει αναγκαίο για τη διεκπεραίωση του προγράμματος.

Λειτουργική Δομή.

Με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του Προγράμματος στα κράτη μέλη, η Επιτροπή συνεργάζεται με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών ιδρύοντας τις Εθνικές Μονάδες Ενεργοποίησης και Διαδοσης σε κάθε κράτος μέλος. Οι μονάδες αυτές συνεργάζονται στενά με την επιτροπή και τις Αρχές του κράτους μέλους για την εφαρμογή των στόχων του EUROTECNET, και ειδικότερα σε ότι αφορά την ανάπτυξη εκπαιδευτικών συστημάτων. Οι μονάδες χρηματοδοτούνται τόσο από τα κράτη μέλη όσο και από την Κοινότητα. Η Επιτροπή λαμβάνει τεχνική υποστήριξη για την εφαρμογή του EUROTECNET μέσω ενός "Γραφείου Τεχνικής Βοήθειας του EUROTECNET". Το Γραφείο αυτό υποστηρίζει τις εργασίες της Επιτροπής και ειδικότερα της ομάδας Δράσης, στην βήμα προς βήμα εφαρμογή του προγράμματος.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Για να επιτευχθούν οι αντικειμενικοί σκοποί του προγράμματος όσον αφορά την ανάπτυξη εκπαιδευτικών συστημάτων και πολιτικών, ο κύριος ρόλος των κρατών μελών σχετίζεται με τον σχεδιασμό και την πραγματοποίηση υψηλού επιπέδου εθνικών και διεθνικών προγραμμάτων επίδειξης. Τα σχέδια αυτά θα λειτουργήσουν σαν ένα είδος "πρακτικής δοκιμασίας" για μελλοντικές εφαρμογές σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο.

Τα προγράμματα αυτά, πνω απ' όλα, πρέπει να είναι ρηωτοποριακά σε σχέση με θέματα εκπαίδευσης και τεχνολογικών μεταβολών. Πρέπει επίσης να είναι δομημένα και κατασκευασμένα με τέτοιο τρόπο ώστε να επιδράσουν στην διαμόρφωση τόσο της

πολιτικής όσο και της επαγγελματικής κατάρτισης στην πράξη.

ΟΦΕΛΗ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ.

Ο σκοπός του EUROTECNET είναι να αυξήσει την ποιότητα και να βελτιώσει τους μηχανισμούς παρουσίασης που σχετίζονται με τα εκπαιδευτικά συστήματα και τις νέες τεχνολογίες στα κράτη - μέλη.

Η σημαντικότερη ομάδα στόχος στην οποία τα οφέλη του προγράμματος θα πρέπει να γίνουν αντιληπτά είναι οι διαμορφωτές της πολιτικής στα κράτη μέλη. Τα σχέδια θα τους δώσουν την δυνατότητα να αξιολογήσουν αποτελεσματικές προσεγγίσεις οι οποίες μπορούν να εφαρμοστούν σε τομεακό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Τα καινοτόμα προγράμματα που συμμετέχουν στο δίκτυο τα οποία έχουν κατασκευαστεί και είναι αρμοδιότητα των κρατών μελών, μπορούν να αποκομίσουν γνώσεις από τις εμπειρίες άλλων σχεδίων και των επαγγελματικών εκπαιδευτικών συστημάτων στα οποία ανήκου. Μπορούν έτσι να εφαρμόσουν τις αποκτηθείσες γνώσεις για τη βελτίωση των δικών τους σχεδίων και να συνεισφέρουν στην ανάπτυξη των δικών τους επαγγελματικών εκπαιδευτικών συστημάτων.

Οι τρεις ομάδες ατόμων οι αναφερόμενες παρακάτω, οι οποίες συμμετέχουν στο πρόγραμμα σε διαφορετικά αλλά αλληλένδετα επίπεδα μέσω της άμεσης ή έμμεσης ενασχόλησης τους με τα σχέδια και μέσω των μεταξύ τους αλληλεπιδράσεων σε εθνικό ή Κοινοτικό επίπεδο. Ο καθορισμός των τριών αυτών ομάδων δεν αποκλείει, φυσικά, ένα ευρύτερο κοινό από τις ωφέλειες του προγράμματος. Οι δραστηριότητες διάδοσης, επίσης στοχεύουν στην εξηγηρέτηση του ευρύτερου αυτού κοινού.

Οι τρεις ομάδες ατόμων τα οποία άμεσα αποκομίζουν οφέλη από το EUROTECNET είναι :

1. Διαμόρφωτές Πολιτικής οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με την ευθύνη να προτείνουν τα σχέδια και ν' αποφασίσουν ή να επηρεάσουν την πολιτική βασισμένοι σε εμπειρίες από τα σχέδια ή άλλα ενδιαφερόμενα μέρη που παίζουν ρόλο στη διαμόρφωση της συνολικής πολιτικής στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης για τη

νέα τεχνολογία.

2. Εμπειρογνώμονες στην κατάρτιση και στις Τεχνολογίες των κρατών μελών που εμπλέκονται στα σχέδια.

3. Το προσωπικό το οποίο εργάζεται στα προγράμματα και το οποίο είναι άμεσα αναμεμιγμένο στην καθημερινή διαχείριση των πολιτικών καινοτόμων πρωτοβουλιών.

ΚΕΦ. Δ'

⁸TEMPUS

Δεν χρειάζεται να τονίσουμε τη σημασία που είχαν τα γεγονότα του 1989 και του 1990 στην Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη για τις πολιτικές και τις δράσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών. Η Κοινότητα κλήθηκε να ανταποκριθεί με τρόπο ταχύ και αποτελεσματικό σε μιάσειρά προκλήσεων πολιτικής και οικονομικής φύσης άνευ προηγουμένου, και έλαβε μιά σειρά μέτρων που αποσκοπούσαν στην παροχή πρακτικής βοήθειας και γνώσεων προκειμένου να ενισχυθούν οι ενδιαφερόμενες χώρες στην προσπάθειά τους να ξεκινήσουν τη δύσκολη και μερικές φορές προβληματική διαδικασία αναδιάρθρωσης των οικονομιών τους και των πολιτικών / διοικητικών δομών τους ώστε να αξιοποιήσουν στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό τα πλεονεκτήματα που θα μπορούσαν να προκύψουν από τη νέα κατάσταση.

Έτσι λόγω των πολύ διαφορετικών αναγκών των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης σε σύγκριση με τα κράτη μέλη της Κοινότητας, προτάθηκε η θέσπιση ενός νέου προγράμματος ειδικά σχεδιασμένου για την κάλυψη αυτών των αναγκών αντί για την επέκταση των υπάρχοντων κοινοτικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων (ERASMUS, COMETT, LINGUA) στην παρούσα μορφή τους. Ωστόσο οι προτάσεις στηρίχθηκαν και σε μεγάλο βαθμό στην εμπειρία που έχει αποκτηθεί στα πλαίσια της Κοινότητας με τα προγράμματα : ERASMUS, COMETT, LINGUA, καθώς επίσης, όσον αφορά τις ανταλλαγές νέων στο πρόγραμμα ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ καθώς και το πρόγραμμα ανταλλαγών νέων εργαζομένων.

Σ' αυτό το πλαίσιο θεσπίστηκε το πρόγραμμα TEMPUS (το Διευρωπαϊκό Πρόγραμμα Κινητικότητας για Πανεπιστημιακές Σπουδές) από το Συμβούλιο των Υπουργών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 7 Μαΐου 1990, με πενταετή προοπτική, και για αρχική

δοκιμαστική περίοδο 3 ετών από την 1η Ιουλίου 1990. Το Συμβούλιο εξέδωσε επίσης τον κανονισμό περί συστάσεως ευρωπαϊκού ιδρύματος επαγγελματικής εκπαίδευσης, το οποίο όμως δεν έχει ακόμη ιδρυθεί.

Το πρόγραμμα TEMPUS είχε αρχικά σχεδιαστεί για την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών της Πολωνίας και της Ουγγαρίας. Όμως στις 4 Ιουλίου 1990, οι Υπουργοί εξωτερικών της ομάδας των 24 χωρών (G24) αποφάσισαν να επεκτείνουν την οικονομική ενίσχυση στην Τσεχοσλοβακία, Βουλγαρία, Γιουγκοσλαβία και Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας (ΛΔΓ). Όσον αφορά την Τσεχοσλοβακία και την τέως ΛΔΓ (μόνο για την περίοδο 1990-1991) η απόφαση τέθηκε επίσημα σε ισχύ σε κοινοτικό επίπεδο στις 17 Σεπτεμβρίου 1990, επιτρέποντας έτσι αυτόματα τη συμμετοχή αυτών των χωρών και στο πρόγραμμα TEMPUS για το 1990-1991. Ομοίως το Δεκέμβριο του 1991 τέθηκε επήσημα σε ισχύ η απόφαση για τα προγράμματα που αφορούν τη Βουλγαρία και τη Γιουγκοσλαβία και έγιναν δεκτές αιτήσεις αυτών των χωρών για το 1991-1992, όπως έγινε και με τις αιτήσεις της Ρουμανίας, όταν έγινε και αυτή δεκτή στο πρόγραμμα τον Φεβρουάριο του 1991.

Οι συγκεκριμένοι στόχοι του TEMPUS που ορίζονται στο άρθρο 4 της απόφασης του Συμβουλίου της 7ης Μαΐου 1990 είναι οι ακόλουθοι :

1. Διευκόλυνση του συντονισμού της βοήθειας προς τις επιλέξιμες χώρες στον τομέα των ανταλλαγών και της κινητικότητας, ιδιαίτερα για τους σπουδαστές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και το διδακτικό προσωπικό, εφόσον η Κοινότητα, τα κρατη μέλη ή οι τρίτε χώρες της ομάδας των 24 χωρών παρέχουν τέτοια βοήθεια.

2. Συμβολή στη βελτίωση κατάρτησης στις επιλέξιμες χώρες, ιδίως στους τομείς που δίνουν προτεραιότητα και ενθάρρυνση της συνεργασίας τους, συμπεριλαμβανομένης της από κοινού συνεργασίας, με εταίρους στην Κοινότητα, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να διασφαλιστεί η ευρύτερη δυνατή συμμετοχή όλων των περιοχών της Κοινότητας στις δράσεις αυτές.

3. Αυξηση των δυνατοτήτων διδασκαλίας και εκμάθησης στις επιλέξιμες χώρες των γλωσσών που χρησιμοποιούνται στην Κοινότητα και καλύπτονται από το πρόγραμμα LINGUA και αντιστρόφως.

4. Διευκόλυνση των σπουδαστών από τις επιλέξιμες χώρες να φοιτήσουν για ένα

συγκεκριμένο διάστημα σε πανεπιστημιακό ίδρυμα ή να απασχοληθούν σε βιομηχανία κράτους - μέλους, διασφαλίζοντας παράλληλα την ισότητα ευκαιριών των δύο φύλων όσον αφορά τη συμμετοχή στην κινητικότητα αυτή.

5. Διευκόλυνση των σπουδαστών από την Κοινότητα να διανύσουν περίοδο παρόμοιου τύπου σπουδών ή απασχόλησης σε επιλέξιμη χώρα.

6. Αυξηση των ανταλλαγών και της κινητικότητας του διδακτικού προσωπικού και των εκπαιδευτών στα πλαίσια της διαδικασίας συνεργασίας.

ΚΕΦ. Ε΄

9^ο ΤΟΠΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ (IRIS)

Το πρόγραμμα αυτό είναι το μοναδικό που απευθύνεται αποκλειστικά στις γυναίκες. Δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία της Επιτροπής το Δεκέμβριο του 1988 και έχει σκοπό να τονώσει και να υποστηρίξει τις ενέργειες που περιλαμβάνονται στην σύσταση της επιτροπής σχετικά με την επαγγελματική κατάρτιση των γυναικών. Παράλληλα στοχεύει στην πρόσβαση των γυναικών σε όλους τους τύπους και τα επίπεδα επαγγελματικής κατάρτισης.

Άλλοι στόχοι του προγράμματος αυτού είναι :

- Να δημιουργηθεί μεθοδολογία της κατάρτισης ειδικά προσαρμοσμένη στις ανάγκες των γυναικών.

- Να αυξηθεί η συμμετοχή των εργοδοτών και συνδικαλιστικών οργανώσεων στα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης για τις γυναίκες.

Απαραίτητη προϋπόθεση συμμετοχής στο πρόγραμμα είναι απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Η χρονική διάρκεια του προγράμματος IRIS είναι 1988-1992. Με την πάροδο των τεσσάρων αυτών χρόνων το πρόγραμμα δεν σταμάτησε αλλά μετονομάστηκε από IRIS σε ΤΟΠΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Στα πλαίσια του Τρίτου Προγράμματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για ίσες ευκαιρίες (1991-1995), η Επιτροπή ΕΚ συναιχίζει την υποστήριξη της στις γυναίκες που δημιουργούν δικές τους επιχειρήσεις, μέσω του προγράμματος Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης Γυναικών.

Το πρόγραμμα προσφέρει υποστήριξη στις γυναίκες με τους εξής τρόπους:

- Οικονομική Ενίσχυση νέων επιχειρήσεων γυναικών, που δημιουργούν τουλάχιστον 2 θέσεις απασχόλησης για γυναίκες : 3000 Ε.Σ.Υ (750.000δρχ), για 2 θέσεις εργασίας,

εώς 7.500 E.C.U (1.875.000 δρχ), για την δημιουργία 5 ή περισσότερων θέσεων εργασίας.

-Τεχνική βοήθεια διαμέσου του Ευρωπαϊκού Δικτύου Εμπειρογνομόνων που προσφέρει συμβουλές και καθοδήγηση στις γυναίκες που ξεκινούν μια επιχείρηση.

-Πρόωθηση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων γυναικών.

-Εκδοση πληροφοριακού και εκπαιδευτικού υλικού, καθώς και πρακτικών οδηγιών όπως τα Dossiers. Ο οδηγός για την ανάπτυξη Εξαγωγών. Στα πλαίσια του προγράμματος, η επιτροπή Ε.Κ ενισχύει την καταπολέμηση της ανεργίας μέσα από την στήριξη της επιχειρηματικότητας. Λειτουργεί σαν ένας διαγωνισμός επιβράβευσης των γυναικών που δημιουργούν βιώσιμες και καινοτομικές επιχειρήσεις.

Απαραίτητες προϋποθέσεις αίτησης για την οικονομική ενίσχυση είναι :

1. Η υποβολή της αίτησης λίγο πριν την οικονομική έναρξη της επιχείρησης, δηλ. πριν εκδοθούν τα πρώτα παραστατικά πωλήσεων ή παροχής υπηρεσιών.
2. Η δημιουργία τουλάχιστον 2 θέσεων πλήρους απασχόλησης για γυναίκες.
3. Η διαχείριση και η πλειοψηφία των θέσεων εργασίας να ανήκουν σε γυναίκες.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η επισκόπηση αυτή αξιολογεί τη φυσική και τα επιτεύγματα των κοινωνικών προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, διαδικασία η οποία έγινε εφικτή λόγω της ενότητας και των ομοιοτήτων των προγραμμάτων ως προς τους στόχους και τις μεθόδους εργασίας, παρόλο που λειτουργούν σε διαφορετικά επίπεδα και σε διαφορετικούς τομείς. Τα συνδισσόμενα επιτεύγματα των προγραμμάτων, που τέθηκαν σε εφαρμογή από το 1986, φαίνεται σαφώς ότι υπήρξαν σημαντικά από την άποψη του αριθμού των ατόμων που συμμετείχαν, από τις διακρατικές δραστηριότητες που προκάλεσαν και από τον αντίκτυπο που είχαν στο σχεδιασμό της πολιτικής των διαφόρων κρατών-μελών.

Ελπίζουμε ότι η επισκόπηση αυτή θα βοηθήσει στην κατανόηση της πλούσιας ποικιλόμορφης διαδικασίας του διαλόγου και της ανταλλαγής απόψεων που κατάφερε να προκαλέσει η εφαρμογή των κοινοτικών προγραμμάτων στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στα πρώτα 5 χρόνια. Είναι πάνω απ' όλα μια δυναμική διαδικασία και η μικρή έστω επιτυχία που μπορούμε να ισχυριστούμε ότι είχε οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στον ενθουσιασμό, στην αφοσίωση και στην ενεργητικότητα που έδειξαν φορείς οι οποίοι δραστηριοποιήθηκαν έντονα μέσα σε κάθε εκπαιδευτικό ίδρυμα, εταιρεία και υπουργείο, οι οποίοι έδραξαν τις ευκαιρίες που παρείχαν τα προγράμματα και κατέστησαν την ευρωπαϊκή συνεργασία ζωντανή πραγματικότητα. Οι όροι της συνθήκης του Μαστρικ θα δώσουν νέα ορμή για μια νέα φάση δραστηριότητας η οποία θα βασιστεί σε όσα έχουν επιτευχθεί έως σήμερα και πάνω απ' όλα θα προσπαθήσει να ανταποκριθεί στις αυξανόμενες και διαρκώς μεταβαλλόμενες ανάγκες του κοινοτικού χώρου της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ :

- ΚΟΜ (93) ΤΕΛΙΚΟ, ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ, 5 ΜΑΪΟΥ 1993
- ΣΕΚ (91) 1587 ΤΕΛΙΚΟ, ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ, 6 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1991
- ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ, ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ - ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ, 1993
- ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 15ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1987 (87/327/ΕΟΚ)

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

- ¹ ERASMUS : Απόφαση 63/266/ΕΟΚ Συμβουλίου 2ας Απριλίου 1963
- ² COMETT : Απόφαση 87/327/ΕΟΚ Συμβουλίου 15ης Ιουνίου 1987
- ³ LINGUA : Απόφαση 239/ΕΟΚ Συμβουλίου 16ης Αυγούστου 1989
- ⁴ PETRA : Απόφαση 31/346/ΕΟΚ Συμβουλίου 10ης Δεκεμβρίου 1987
- ⁵ FORCE : Απόφαση 90/267/ΕΟΚ Συμβουλίου 21ης Ιουνίου 1990
- ⁶ ΝΕΟΛΑΙΑ για την ΕΥΡΩΠΗ : Απόφαση 42/158/ΕΟΚ Συμβουλίου 25ης Ιουνίου 1988
- ⁷ EUROTECHNET : Απόφαση 89/657/ΕΟΚ Συμβουλίου 10ης Δεκεμβρίου 1989
- ⁸ TEMPUS : Απόφαση 131/ΕΟΚ Συμβουλίου 23ης Μαΐου 1989
- ⁹ IRIS : Απόφαση 342/ΕΟΚ Συμβουλίου 4ης Δεκεμβρίου 1987

